

Ob prazniku občine Mozirje

Letošnje praznovanje občinskega praznika občine Mozirje združujemo z praznovanjem 35 obletnice osvoboditve Gornje savinjske doline, ki sovpada z jubilejnimi praznovanji 60 letnice ustanovitve Zveze komunistov, SKOJ-a in sindikatov Jugoslavije, ki so s svojimi idejami in cilji vključili delovne ljudi v boj za pravičnejšo družbeno ureditev.

Leto 1941 ne bo nikoli pozabljeno. Okupator je zaprl in izselil vse napredno misleče in narodno zavedne občane na Hrvaško ter v Srbijo. Ni pa mogel zatreti idej OF.

Vseljudsko in dobro politično organiziranje v OF je omogočilo obstoj in krepitev oboroženega boja, ki je okupatorju prizadel težke izgube, še bolj pa ga je strlo moralno politično prepričanje, delovnih ljudi. Partizanske čete so se iz leta v leto krepile in preraščale iz bataljonov v brigade. Leto 1943 je rojstno leto Šlandrove brigade, malo kasneje pa Zidansko brigade. Prihod herojske 14. divizije, februarja leta 1944, še poveča borbena moč NOB. Ko se je štab 4. operativne cone, poleti 1944, pripravljal na osvobajanje ozemlja na Štajerskem, se je odločil za Gornjo Savinjsko dolino. Enota 4. operativne cone so izvedle uspešne akcije na širšem območju Štajerske; Šlandrova brigada pa je 31. julija 1944 napadla dobro utrjene postojanke Ljubno in Luče in jih po težkih bojih uničila. Zidansko brigada je napadla Gornji grad in po hudih bojih uničila sovražnika. Likvidirane so bile vse manjše in dobro utrjene okupatorjeve postojanke, razen Mozirja, kjer je 12. septembra 1944 leta ponovno slavila zmago Šlandrova brigada. V osvobojenem Mozirju je dobila veliko orožja, streliva in opreme. Istega dne je bila osvobojea celotna Gornja Savinjska dolina.

Komite KPS, pokrajinski odbor OF za Štajersko, okrožni, okrajni komiteji ter odbori so si prizadevali na osvobojenem ozemlju temeljito izkoristiti ugodne pogoje za nemoteno delovanje političnih, vojaških in zalednih ustanov, še posebej pa za čimprejšnjo ustanovitev organov

ljudske oblasti in narodno osvobodilnih odborov. Množična zborovanja so se vršila po vsej dolini. Volitve v krajevne mednarodno osvobodilne odbore so bile opravljene že oktobra tega leta na vsem osvobojenem ozemlju, ki je imelo poseben politični pomen ne samo za Štajersko, ampak za celotno Slovenijo.

V septembru, leta 1944 je bilo veliko množično zborovanje v Homu pri Bočni, ki se ga je udeležilo okoli 4000 ljudi, na njem pa je govoril narodni heroj in prvi komandant NOV Franc Leskovšek-Luka. Tega zborovanja so se udeležili tudi predstavniki zavezniških vojaških misij.

Na osvobojenem ozemlju so delovale poleg političnih in vojaških ustanov tudi partijske šole, ki so bile potrebne za uspešno vodenje NOB. Avgusta, leta 1944 je bila v Gornjem gradu konferenca SKOJ-a za Štajersko. Ustanovljene so bile številne partizanske delavnice, nekaj tiskarn in ilegalnih bolnic. Zaradi tega ima osvoboditev Gornje Savinjske doline širši politični pomen, saj je bil na teh demokratičnih izkušnjah zgrajen sistem ljudske oblasti. Vojna je hudo prizadela Gornjo Savinjsko dolino tako v človeških žrtvah, kakor tudi materialno. Veliko borcev je žrtvovalo svoja življenja, dosti ukradenih otrok je pustilo svoja življenja v izgnanstvu. Tega krvavega davka ne smemo pozabiti in z vsem spoštovanjem do žrtev moramo storiti vse, da se taka grozodejstva ne bi nikoli več ponovila, izropane in požgane domove, vasi, šole in kulturne domove. Po osvoboditvi smo obnovili. V poznejših letih je pomagala dolina domovini s tem, da je izvažala veliko lesa, našega največjega naravnega bogastva.

Velika pripravljenost občanov za hitrejši gospodarski napredek, boljših komunalnih dobrin in osebnega standarda je uspeh, ki smo ga dosegli v dosedanjem povojnem življenju. Z uspehi se ne smemo uspravati. Delovni ljudje se moramo tudi v bodoče lotiti nalog, ki so jih in ki jih bomo skupaj načrtovali za prihodnje plansko obdobje. V gradnji so številni

objekti, ki bodo pogojevali nadaljnji družbeni in gospodarski razvoj. Seveda pa bo od nas samih odvisno, s kakšno zavzetostjo bomo izpolnjevali naloge in cilje in kako se bomo družbeno, samoupravno odločali in te odločitve zavestno, odgovorno ter časovno izpolnjevali kot krajan v krajevni skupnosti, kot delegati v skupščini KS ali skupščini občine, SIS in drugih samoupravnih organih.

V vseh sredinah bomo obravnavali prostorski plan, srednjeročni program razvoja občine od leta 1981 do 1985 in skupaj razčlenjevati vzroke zastojev, ki se prav radi pojavljajo na vseh področjih našega družbenega dogovarjanja. Kot občani bomo morali pretehtati naše možnosti in zmogljivosti.

Vztrajno, pa še vendar prepočasi se približujemo rasti družbenega proizvoda v regiji in republiki. S premišljenim in dobro organiziranim delom, z boljšo opremo delovnih procesov in z večjim znanjem bomo lahko sledili zahtevam hitrega časa.

Ker je letošnje leto v znamenju gesla „Nič nas ne sme presenetiti“, bomo tudi v bodoče posvetili vso pozornost obrambni vzgoji in družbeni samozaščiti, ki je sestavni del naših prizadevanj, da ohranimo pridobitve socialistične revolucije in odnose, ki jih moramo na samoupraven in dogovorjen način krojiti in negovati. Te izkušnje že imamo. Zato pa lahko z zaupanjem sami v sebe, v lastne moči in z voljo zremo v prihodnosti, ki bo takšna, kakršna si bomo sami z delom in prizadevnostjo ustvarili v naši socialistični družbi.

Vsem delovnim ljudem in občanom se iskreno zahvaljujem za vložen trud pri dosedANJI izgrajevanji družbeno-gospodarskega razvoja občine, ob enem pa jim čestitam k prazniku občine Mozirje in k 35-letnici osvoboditve Gornje Savinjske doline.

HINKO ČOP, PREDSEDNIK
SKUPŠČINE OBČINE MOZIRJE

OBČANOM OBČINE MOZIRJE ČESTITAJO K PRAZNIKU SKUPŠČINA OBČINE, NJEN IZVRŠNI SVET, DRUŽBENO POLITIČNE, DELOVNE ORGANIZACIJE IN ŽELIJO VELIKO DELOVNIH TER OSEBNIH USPEHOV!

Mi in gospodarstvo

Gornja Savinjska dolina se je uprla že v prvih tednih okupacije. Njeni prebivalci so kljubovali nasilju in brezmejnemu zasramovanju našega naroda.

Že kmalu po zasedbi doline se ustanavljajo celice odpora, pojavljajo se oborožene enote, vrstijo se napadi na osvajalce in zatiralce naše zemlje. Od naših vršacev do temačnih kotlin je odjeknil klic po svobodi. Ljudje so stali kot skale naših planin v boju. Vedeli so, da bo nekoč, po dolgem trpljenju izbojevana svoboda in, da se borijo, padajo in umirajo za lepši jutrišnji dan.

Zato ker so vse to vedeli, niso oklevali. Tolkli so tujca in njegove pomagače kjer se je to le dalo. Kmalu so takratni oblastniki spoznali pest našega človeka.

Občinski praznik

Odgovorili so z nasiljem, ki nima para v zgodovini. Padale so žrtve, padali so naši najboljši ljudje za svobodo in za drugo družbeno ureditev. Želja po drugem času, po pravičnejšem življenju je postala načelo boja in prepričanje naših ljudi. Že leta 1944 so partizanske enote pričele osvobajati našo dolino. Gornji grad, Luče, Ljubno in Mozirje so glavno kraji, ki jih v tem pohodu svobode omanjamo. Koliko pa je tistih bojev, o katerih ne govorimo, pa so vendarle pripomogli k nenehnemu strahu okupatorja pred našo osvobodilno pestjo!

Neštete družine v dolini so doživele usodo pregnancev, nešteto pa je tudi tistih trpinov, ki so dali vse kar so mogli zato, da je danes tako kot je. Živimo v svobodnih vaseh, se veselimo na svobodnih tleh in ljubimo naše slovenske gore. Spomin vseh, ki so stali v borbi tako ali drugače je časten in večni. Žrtve, ki so padle, pa naj nas spominjajo na strahote, ki se ne smejo nikoli več ponoviti. Svoboda je najdražja prvina našega življenja.

Z osvoboditvijo Mozirja, 12. septembra 1944, je dolina svobodno zadihala, zato se tega dne spominjamo z našimi slavji ob občinskem prazniku.

Spomini pa nas obvezujejo.

Žrtve terjajo od današnja pokolenja delo zato, da bomo močni in da bomo zmogli vse kar bi nas lahko kdaj ogrozilo. Ne smemo se zadovoljiti s tem, da so nam svobodo priborili naši očetje in matere. Na nas ostaja dolg, da z delom na vseh ravneh dokažemo, da smo vredni gorja, ki so ga v tistih letih naši ljudje prestali.

Delajmo in z delom uživajmo sadove trpljenja. Dostojno naslediti veliko dediščino je pošteno!

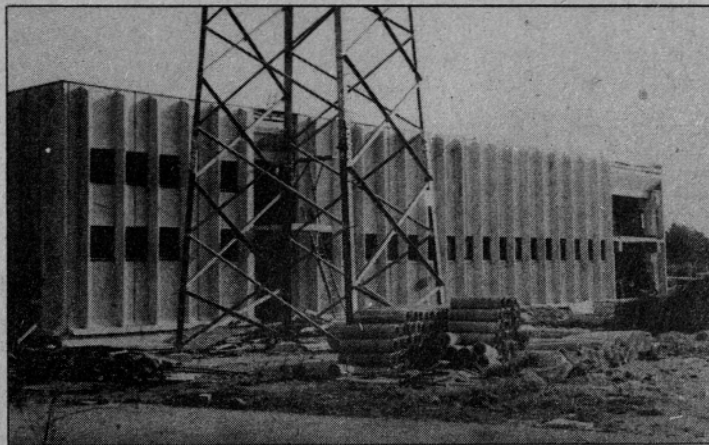
UREDNIK

Pred nami je praznovanje občinskega praznika, ob katerem vsako leto kritično ocenimo, kaj smo dosegli v letu dni, zakaj nekaterih nalog nismo izpolnili, na katerih področjih nas čaka najpomembnejše delo s ciljem, da bi dosegli v prihodnje čim hitrejši družbeni razvoj in s tem blagostanje vsakogar.

Nahajamo se v prelomnem obdobju. Sedanje srednjeročno obdobje se izteka. Zato preverjamo, kako izpolnjujemo na samoupravni način sprejete naloge in snujemo načrte za naslednje obdobje, da bi na najboljši način dosegli čim hitrejši gospodarski razvoj, ki je edina zdrava osnova za boljše zadovoljevanje vseh naših potreb.

Ceprav z majno časovno zakasnitvijo, pa vendar vztrajno izpolnjujemo naloge, ki smo si jih zastavili v tem srednjeročnem obdobju. Z gradnjo novih proizvodnih hal, kjer bomo uvedli zahtevnejšo tehnologijo, katere rezultati bodo kakovostnejši izdelki, ki bodo potrebovali več znanja kot napornega fizičnega dela, bomo dosegli hitrejši razvoj v lesni, kovinarski, elektroindustriji in drugod. S takšno usmeritvijo izboljšujemo panožno strukturo našega gospodarstva, ki nam zagotavlja enakomernejšo in hitrejšo gospodarsko rast v primernem sektorju gospodarstva, to je v kmetijstvu, gozdarstvu in pramarni lesni industriji.

To pa ne pomeni, da te dejavnosti zapostavljamo. Z nadaljnjim pospeševanjem specializirane kmetijske proizvodnje zagotavljamo osnovni dohodek kmečkemu prebivalstvu kljub

Nova hala ELKROJ –

nekaterim nerešenim vprašanjem v okviru širše družbe. Zaradi slabe tehnične opremljenosti v gozdarstvu usmerjamo napore v dvig storilnosti z uvajanjem sodobnejše mehanizacije.

S takšnim gospodarjenjem dosegamo v naši občini gospodarske rezultate, ki so nad republiškim povprečjem, tada nekaj manj kot smo predvidevali. Zato moramo posvetiti še več dela hitrejšemu aktiviranju investicij in tehnološkim ter organizacijskim izboljšavam v obstoječi proizvodnji. Za doseganje takšnega, ne samo kratkoročnega, pač pa tudi dolgoročnega razvoja je prvenstvenega pomena človekovo znanje. To pa pomeni, da moramo marsikje izboljšati strukturo novozaposlenih v korist boljšega opravljanja zahtevnejših del. S tako gospodarsko usmeritvijo bomo ustvarili pogoje za zaposlitev vse naše mladine, marsikdo, ki pa se zaposluje zunaj občine, pa

bo dobil tudi „doma“ enako pomembno delovno mesto.

S tem si bomo ustvarili vse potrebne pogoje za razvoj turizma, za katerega smo prepričani, da mora postati v prihodnje še pomembnejša gospodarska dejavnost. Relativno bi morali najhitreje razvijati prav terciarni sektor gospodarstva, to je gostinstvo, trgovino in ostalo gospodarsko infrastrukturo. Doselej smo imeli sorazmerno malo uspehov na tem področju. Z enotnim razvojnim programom, ki bo temeljil na naravnih danostih, razvoju kmetijstva, gozdarstva, prostorsko urejenih industrije ob ter v čistem okolju, moramo izkoristiti našo pripravljenost za postopen toda celovit razvoj turizma.

Zato ni čudno, da smo v smernicah za novo srednjeročno obdobje predvideli poleg hitre gospodarske rasti (kar 11 odstotkov letno), tudi povečanje zaposlenih kar za 5 odstotkov.

Za doseg takšnega razvoja pa ni pomembna le dolgoročna usmeritev, pač pa tudi vsakodnevna izpolnitev delovnih nalog. To je posebej pomembno v sedanjem času, ko se srečujemo tudi v naši občini s problemom prekomerne osebne, skupne in splošne potrošnje glede na ustvarjeni dohodek. Vsem nam mora postati razumljivo dejstvo, da kot posameznik in kot družba ne moremo potrošiti več kot ustvarimo. To spoznati moramo vgraditi v naše samoupravne odločitve in sprejemati odgovornost za naš razvoj ne samo do družbe, pač pa tudi do samega sebe. V to pa verjamemo, ker zaupamo v svoje delo. S tem pa si ustvarjamo srečnejši jutrišnji dan.

ANTON VRHOVNIK,
predsednik IS SO
Mozirje

Človekovo znanje
Spis
V soboto smo imeli obrambni dan. V isolo smo prišli s jutraj. Potem je katalila sivena. Zbežali smo v gozd. Tam so (S) nam vojaki razkazovali orožje. Potem smo odšli v gailrski dom, at tam pa v kinodvorano. Gledali smo partizanske filme.
Irena Krumpelj
1. a. ravnica

Odmev na smernice razvoja občine

Menimo, da ne moremo obravnava-
vati kmetijstva ločeno od čebelar-
stva, saj nam mora biti znano, da je
eden važnih pogojev za pridobivanje
več in kvalitetnejših poljskih pridel-
kov in sadja prav čebela. Zato je
nujno spreminiti odnose do te de-
javnosti, razvoj čebelarstva pa vse-
stransko podpreti.

Povsod po svetu, posebno tam,
kjer se intenzivneje ukvarjajo s kme-
tijstvom, s posebnim poudarkom
ocenjujejo pomen čebele pri oploje-
vanju žužkocvetnih rastlin, med ka-
tere pada zelo veliko poljščin, po-
membnih za ljudsko prehrano in
živalsko krmo ter vse vrste sadja. Pri
nas žal še vedno gledamo bolj korist-
nost čebel za čebelarja kot pa na
pomembnost čebel v kmetijstvu. Vi-
dimo le vrednost čebeljih proizvo-
dov za čebelarja, čeprav vrednost
teh proizvodov ne predstavlja niti
10 odstotkov vrednosti, ki jo dajejo
čebele poljedelstvu in sadjarstvu pri
oplojevanju. Strokovnjaki so doka-
žali, da 95 odstotkov vseh oplodi-
tev, ki jih opravljajo žužki, odpade
na čebele.

Tudi za vseljidsko obrambo je
prehrana eno izmed osnovnih vpra-
šanj, zato ne bi smeli dovoliti, da
propadajo čebele na vasi in zaselkih
oz. da se število panjev zmanjšuje,
ker s tem spuščamo iz rok pomem-
ben vir prehrane, saj lahko v kritič-
nih situacijah reši najtežje primere
prehrane.

Povprečna starostna struktura na-
šega čebelarja je okoli 60 let, mla-
dih, ki bi se ukvarjali s čebelami, pa
skoraj ni. Vzroke je treba iskati
predvsem v zanemarjanju te panoge.
Izobraževalni programi šolske mladi-
ne ne vsebujejo nobenega pouka o
koristnosti čebel za prehrano in
kmetijstvo, kakor tudi ne o načinu
dela s čebelami in pridobivanju če-
beljih proizvodov. Čebelarstvo orga-
nizacije si prizadevajo ustanovljati
čebelarstvo krožke po šolah, čebelar-
jem pa nudijo delček znanja na
raznih predavanjih, seminarjih itd.

čebelarjev nimamo. Ta majhna ama-
terska čebelarstva se soočajo s sla-
bim ekonomskim položajem. Proda-
ja pridelkov se vrši stihijsko, saj je
odkup, ki ga organizira Medex za
malega čebelarja zaradi nizkih cen
nezanimiv in se zato zateka k proda-
ji direktnemu potrošniku. Kooperaci-
jsko pogodbo lahko sklene le če-
belar, ki čebelari z najmanj dvajseti-
mi gospodarskimi panji. Vsi ostali
čebelarji pa životarijo izven koope-
racijskih odnosov. Pravo nasprotje
temu pa je visoka cena za čebelarski
pribor in reprovromaterial.

Če strnemo vsa dejstva, bi bilo
potrebno na razpravah ugotoviti:

1. Koristnost čebel pri oploje-
vanju poljščin in sadja ter pridobi-
vanje čebeljih proizvodov za ljudsko
prehrano in v zdravilstvu;

2. Zaradi te koristnosti čebel
podpreti prizadevanje čebelarstva
organizacije za napredek čebelarstva,
povečanje števila panjev in usposab-
ljanje čebelarjev za sodobno čebe-
larjenje, ki bo povečalo tudi eko-
nomski efekt čebelarstva;

3. S strokovnimi predavanji po-
učiti o čebelarstvu vse, ki delajo v
kmetijstvu (tudi uporaba zaščitnih
sredstev v kmetijstvu) in vzbuditi
zanimanje za čebelarstva pri mladih
(osemetke in mladi zadružniki);

4. V slovenskem merilu dokon-
čno rešiti vprašanje regresa za krmil-
ni sladkor;

5. Sodelovanje čebelarskih orga-
nizacij v občini s Kmetijsko zadru-
go, Gozdnim gospodarstvom in
kmeti za pogozdovanje oziroma sa-
ditev medovitih dreves ter sejanje
medovitih kultur. Po možnosti vpe-
ljati proizvodno sodelovanje med
čebelarji in Kmetijsko zadruogo.

6. Zagotoviti sredstva za izobraže-
vanje čebelarjev in mladine, ki se za
izobraževanje zanima.

Prosimo, da se navedene točke
vnesejo v sklepe razprave o proble-
matiki kmetijstva.

Pobreški gasilci delajo prostovoljno na cesti proti Homcam.

Pereč proble, ki neugodno vpliva
na razvoj čebelarstva, je nečisto
okolje in nestrokovna ter nepravilna
uporaba raznih strupov, ki se upo-
rabljajo v kmetijstvu in pri vrtničkar-
jih.

Čebele boleznii so poseben pro-
blem, s katerim se mora čebelar
ukvarjati. Nosema je prisotna skoraj
v vsakem čebelnjaku in jo je izredno
težko zatreti. Zdravljenje povzroča
precejšnje stroške, zato se bolezen
premalo zatira. Čebele slabijo, so
nesposobne za nabiranje nektarja in
propadejo. Tudi druge boleznii nam
ne prizanašajo, saj je bila pred krat-
kim ugotovljena pršičavost z žarišči

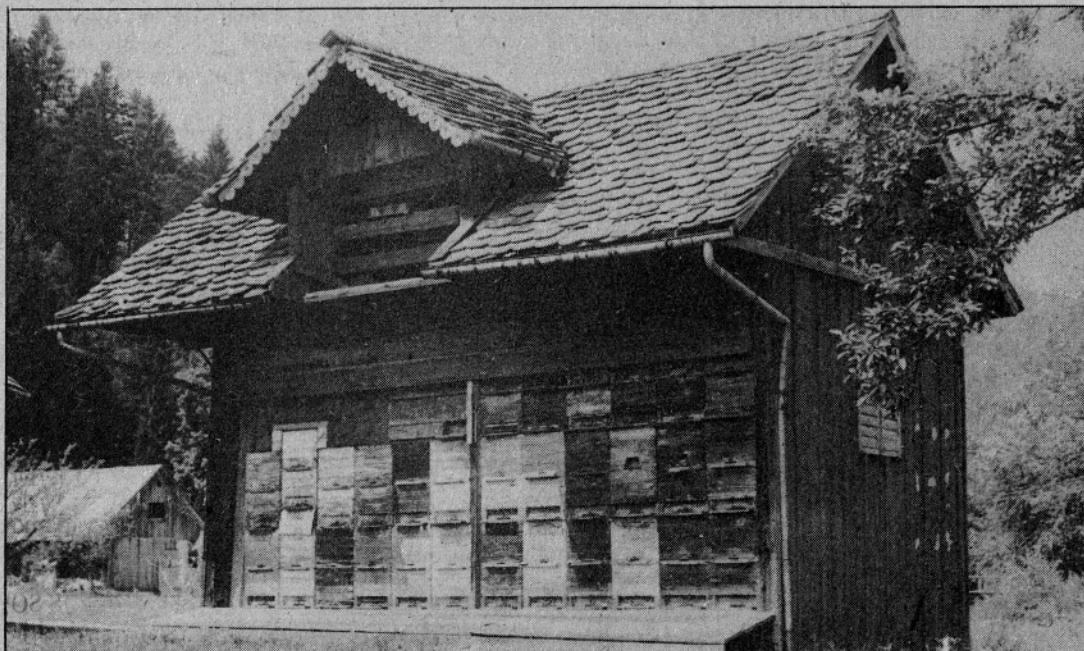
na Pustem polju, Smartnem ob Dre-
ti, Ljubnem in Solčavi, kar pomeni,
da bo potrebno zdraviti približno
1.300 čebeljih panjev.

V občini Mozirje je približno 210
čebelarjev, ki posedujejo okrog
2.700 naseljenih panjev. Povprečno
ima en čebelar 13 panjev. Poklicnih

**OBČINSKA ZVEZA ČEBELARSKIH
DRUŠTEV MOZIRJE:
SREČKO LAMUT**

KOŠNJA PO STAREM

Turistično društvo Mozirje
že tretjič prireja prikaz košnje
po starem, tudi tokrat pod
Vrhom na Breznikovem travni-
ku. Povorka koscev skozi Mo-
zirje je vsakokrat nekaj poseb-
nega. Trudijo se prikazati to
kmečko delo tako, kot se je
opravljalo nekoč. Ne manjka pa
tudi grabljic in izdatnega zajtr-
ka, ki ga pripelje sam „birt“.
Letos pa želijo pokazati še kle-
šarjenje in izdelavo pašniških
ograj. Klešarjenje ponazarja pri-
pravo stelje. Ob koncu pa je še
skupna povorka po Mozirju,
kjer ne manjka nasmejanih
obrazov koscev in grabljic, pa
tudi pesmi ne. Prireditvev bi
zaslužila več pozornosti, saj bi
morda tudi v Mozirju dobili
svojo turistično posebnost, ve-
zano na narodopisne običaje
kraja.

Čebelnjak v Bočni

Še beseda o kulturi

Že nekaj časa lahko v Savinjskih novicah beremo polemične sestavke o kulturi pisca Franca Bidra. Veseli smo, da se je našel pisec, ki napiše to in ono o kulturnih dogodkih pri nas ter dokaj kritično obdela dramska dela, ki jih izvajajo prosvetna društva. Ne poznam pisca in ne vem, koliko strokovne veščine mu je dala šola, da lahko tako polemično objavlja dramske kritike.

Samozavest je lepa čednost, znanje in takten pri-stop še večja. Mnoge stvari v zadnjem sestavku „O besedah, ki naj bi kultura postale“ mi miso všeč.

Izjava mladega udeleženca na razgovoru, da „gornje savinjske gledališke igre po-reumljajo narod, se mi zdi za-letava. Že nekaj let spremljam dramsko dejavnost in lahko trdim, da so skoraj vsa naštu-dirana dela dobra dramska dela, ki jih režiserji po svojih zamislih

PRVI USPEHI

Že večkrat smo obveščali o tem, da se v okviru Kulturne skupnosti v občini zbira raz-novrstno gradivo, kot zgodovinsko, narodopisno in iz NOB. Prvi znaki sodelovanja so že vidni. Namreč, vse več ljudi sodeluje pri zbiranju dokumentov in predmetov.

Tako so se odzvali v Mozirju doslej: Družina Matjaž (fri-zerstvo), prof. dr. Jože Goričar, Pavla Trogar, družina Franja Vajda, ravnateljstvo osnovne šole Mozirje in Urška Rechbach. Vsem naj-lepša hvala za razumevanje!

Prosimo krajanje Mozirja, da še pomagajo pri iskanju kra-jevnih zanimivosti. Tudi sli-kovno gradivo je iskano. V prizidku kulturnega doma bo prostor, kjer se bo urejala zbirka in če bo dovolj zbra-nega, bomo v jeseni lahko videli razstavo, ki jo bo pri-pravilo prosvetno društvo.

Zanimivi so tudi predmeti, orodja in dokumenti, ki predstavljajo našo pie-teklost.

s klasičnim pristopom podajajo gledalcem. Res je, da je med deli tudi nekaj manj dobrih, da repertoar izboljšajo ali celo po-sodobijo. S te strani je kritika dobra.

Prav tako bi rad poznal tistega, očitno iz vrst kulturnikov, ki trdi: „To je kmečki narod, to je zabit narod!“ Precej nekulturna izjava, skoraj se mi zdi neverjetna. Bojim se, da se je porodila v glavi pisca.

Poznam veliko ljudi iz gornjega in spodnjega dela naše doline, za katere lahko trdim, da so zelo razgledani in inteligentni, zato taka obsodba ni na mestu.

Kritizirani smo tudi prosvet-ni delavci, ki dajemo premalo kulture, v kolikor pa že, zelo zastarelo. Žalostno bi bilo, da bi naših otrok ne seznanjali s slovensko narodno pesmijo, z večglasjem, ki žal tako izumira, da bi ne seznanjali otrok s slovensko folkloro, pa naj si bo po napevu „bršljan ali kapelca, pa ljuba moja Špelca.“ Menim, da je boljše dobro poznati eno staro slovensko pesem, kot pa dve „zelo sodobni angleški skladbi.“ Ne razumite me na-pačno, vse moramo razvijati do neke mere. Pisec vsekakor pre-malo pozna kulturno dejavnost današnje osnovne šole. Verjetno ne ve, da naši učenci gledajo letno tri do štiri predstave Mla-dinskega gledališča iz Ljubljane.

Program je dokaj dober, sodo-ben. Po vsaki predstavi sledi analiza dela, ki ga opravijo raz-redniki ali drugi predmetni učitelji. Naši učenci prisostvujejo letno štirim glasbenim koncer-tom s temeljito strokovno razla-go samih izvajalcev. Mogoče pi-sec tudi ne ve, da učencem približamo opero in galerijske hiše z obiski v centrih in da na vseh šolah deluje veliko naj-različnejših interesnih kulturnih skupin, ki se aktivno vključuje-jo v kulturni utrip šole in kraja.

Prosvetni delavci ne tarnamo, radi pomagamo, svetujemo, res pa je, da smo samo ljudje in vsega znanja tudi nismo sposo-bni absorbirati.

Zelo si želimo, da nam pri-skočite na pomoč. Hvaležni vam bomo, hvaležni pa vam bodo tudi naši učenci.

Nekaj pikrih besed je bila deležna tudi ZKO. Poudariti

moram, da je aktivnost zveze kulturnih organizacij odvisna od aktivnosti prosvetnih dru-štev v KS.

Boljše programske zasnove bodo imela ta društva, več ko bo prihajalo vzpodbud in pripomb na skupščino ZKO in IO ZKO, lažje bo voditi in usmerjati delo. ZKO ni zaprta organizacija, ampak je organiza-cija, ki dela na povsem amater-ski osnovi. Zato je povsem razumljivo, da pride večkrat tu-di do spodrsrlajev. Delo v IO ZKO je porazdeljeno po po-sameznih področjih (dramsko, glasbeno, filmsko. . .), za katere

odgovarja in jih vodi na nivoju občine vodja tega področja. Ze-lo vzpodbudna je zamisel o povezavi med OK ZMS in ZKO, toda povezava mora zaživeti med OO ZMS in prosvetnimi društvi v KS. V mnogih prosvet-nih društvih ni podmladka, bo-dite pa prepričani vsi mladi, željni kulturnega ustvarjanja, da vas bodo prosvetna društva sprejela z odprtimi rokami. Za vas pa bodo na razpolago tudi „položajčki“, ampak v kulturi samo amaterski. Vidimo, da v tem pogledu dvotimost ni po trebna. Ciljev je veliko, doseči te cilje pa pomeni se izobraže-vati, delati, dajati vzpodbude, iskati nove oblike, ki bodo pri-tegnile ljudi in dosežen bo naj-višji cilj – kulturno bogat in razgleden človek, ki bo res člo-vek!

ANTON VENEK

Mlada pesnica

Da sem se sploh pogovarjala z njo, je bila „kriva“ njena pesem, objavljena v glasilu „Misli mladih“, ki jih izdaja OO ZSMS SMREKA Gornji grad. Marija CIGALA je za-poslena v Smreki, doma pa je iz Solčave. Takole je tekkel razgovor:

„V prostem času največ berem knjige. Mnenja sem, da knjige mla-dega človeka izobrazijo in da so sestavni del vzgoje mladih. Opažam pa, da vse premalo segajo po knjigah mladi kmetje in delavci. Prav gotovo je kriva preobremenjenost z delom doma in v službi ali pa tudi nezain-teresiranost. Treba je nujno organi-zirati več tečajev za mlade gospodi-nje, razne strokovne izlete in preda-

vanja. Tudi to je oblika izobraževa-nja. Treba je ljudem dokazati, da je to pomembno in koristno tudi za nje same.

S pisanjem prispevkov sem se pričela ukvarjati že, ko sem hodila v srednjo šolo. Redno sem dopisovala v šolsko glasilo, sedaj pa to nadalju-jem v delovni organizaciji, kjer sem zaposlena. Več pišem proznih se-stavkov, včasih pa tudi kakšno pe-sem.

Z delom m'adih sem zadovoljna, opažam pa, da se aktivnost mladih v OO ZSMS v krajevnih skupnosti nikakor ne more primerjati z aktiv-nostjo v delovnih organizacijah.“

VERICA PEČNIK

TISOČ

Tisoče, tisoče rož v meni cveti,
tisoče skritih želja
v toplih poletnih večerih
k tebi hiti.

Mnogo se nežnih je sanj
spustilo na spečo zemljo,
na tihih skrivnostnih poteh,
iskale so rosno oko.

In jutro zbudilo iz sna
mavrico je na bregeh,
v sveži, sončni dan
zadehtel je utrgani cvet.

Majhne, drobne stvari,
ki vežejo naju dva,
bile so kot mavrica v jutru
razpete od tal do neba.

MARIJA CIGALA

O imenih naselij in še o čem

Novinarji in dopisniki časopisov, radia in televizije, ki niso doma iz krajev, o katerih govorijo in pišejo, pogosto grešijo pri krajevnih imenih. Rad bi opozoril na nekaj napak, ki se pri imenih naselij naše občine kljub opozorilom pojavljajo vedno znova.

Velikokrat sem se že razjezil, ker sem ne vem kolikokrat že slišal ali bral, da se je kaj zgodilo V Ljubnem ali V Rečici ob Savinji. (Odslej bom v celoti z velikimi črkami pisal besede ali dele besed, o katerih nameravam govoriti, da jih na ta način poudarim.) Pravilno je seveda NA Ljubnem, NA Rečici ob Savinji. Vezave različnih predlogov z različnimi (včasih tudi enako se glasečimi) imeni naselij so v vseh živih jezikih poseben problem. Za vsako takšno ime si je treba zapomniti ustrezen predlog, to pa je tisti, ki ga uporabljajo domačini in okoličani. Velika večina krajevnih imen se veže s predlogom V (in temu ustreznim parnim IZ), npr. V Mozirje, V Mozirju, IZ Mozirja. (Prvi predlog odgovarja na vprašanje kam, drugi na kje in tretji na od kod.) Veliko manj jih je z NA (in v nazajšnjim Z oz. s): NA Ljubno, NA Ljubnem, Z Ljubnega ob Savinji, silno redki pa so primeri, ko se ime veže s predlogom PRI (in temu ustreznima K oz. H in OD), npr. K Svetemu Križu, PRI Svetem Križu, OD Svetega Križa. (Povsod sem za oprijemaljšče vzel predlog, ki odgovarja na vprašanje KJE.)

Mnogo preglavic naredijo nesavinjčanom izpeljanke iz krajevnih imen. Vsi smo slišali, kako se je znani radijski napovedovalec pri vodenju oddaje Spoznavajmo svet in domovino motil, ko je nenehno govoril o MOZIRČANIH, ki da nastopajo kot tekmovalna ekipa, ne pa o MOZIRJANIH, kar so za nas iz okoliških krajev prebivalci Mozirja (ali tisti, ki zastopajo Mozirje oz. mozirsko občino). Spet je prav tisto, kar govorijo domačini in okoličani, četudi se med mladimi občutek za to, kaj je domače in prvotno in kaj umetno, izgublja. Čez čas bo najbrž prišlo neločevanje tako daleč, da bo treba priznati rabo obeh oblik tudi v knjižnem jeziku. Zaenkrat pa je v njem mnogo bolj živa in zato tudi pravilna le oblika MOZIRJANI.

Velikokrat pride do negotovosti in pomot tudi med doma-

čini samimi, ki radi zapišejo, da se je kaj zgodilo v Kokarjih ali Nazarjih, ne pa (kot nasploh govorimo) vKokarjah, v Nazarjah. Tovrstna napaka nedomačinu govori o tem, da niti sami ne vemo prave o rabi in oblikah imen naselij. Z malo več pazljivosti pri pišočih bo ta napaka vsaj pri domačinih kmalu odpravljena, saj se knjižna oblika ravna po obliki v govoru domačinov.

Podatke o predlogih, izpeljankah, izgovorjavi in naglasu imen naselij prinašajo ustrezni priročniki, kot sta Slovenski pravopis (zaenkrat je veljaven še tisti iz leta 1962 in je glede tega zelo površen) in Krajevni leksikon Slovenije, ki obravnava vsako naselje posebej in postreže z mnogimi podatki, ki so zanimivi za jezikoslovca in za vsakogar, ki govori o kraju, torej prevsem za novinarje in dopisnike.

Doslej je prihajalo do nespo-razumov pri pisanju večbesednih imen krajev, ker nismo vedeli, ali moramo pisati drugi ali tretji del imena z veliko ali z malo začetnico. Določilo, ki ga bo uvedel novi Slovenski pravopis in ki ga upošteva tudi tretji zvezek Krajevnega leksikona Slovenije, pravi, da pišemo z veliko vse neprve dele večbesednih imen naselij in zaselkov z izjemo poimenovanj za tipe naselij (t. j. vas, mesto, trg, selo, naselje) in z izjemo predlogov. Tako pišemo za razliko od dosedanega načina vse besede v imenih naselij Gornji Grad, Lepa Njiva, Logarska Dolina (kadar imamo v mislih vas in ne doline same; ta ostaja Logarska dolina), Pusto Polje in Robanov Kot. Že doslej pa smo pisali in bomo tudi po novem Rečica ob Savinji, Lačja vas, Spodnji trg in Novo naselje (zaselka v Gornjem Gradu). To določilo je za slovenski prostor silno ugodna rešitev, saj smo se doslej nenehno ukvarjali z vprašanjem, ali se piše Atomske Toplice in Dolenjske toplice ali Atomske toplice in Dolenjske Toplice. Dogovor o spremembi bo treba sprejeti čim prej, mi pa se mu bomo morali prilagoditi, četudi je na prvi pogled nenavaden in včasih celo nasilen.

Zanimiv je razkorak med uradno in domačo rabo imen naselij. Dobro je opazen pri imenu SPODNJE KRAŠE, ki živi le še na tablicah s hišno

Spomenik skladatelju Blažu Amiču v Lučah

številko, na občestnem znaku in v administrativnih spisih, medtem ko domačini z okoličani vred uporabljamo za poimenovanje svoje vasi ime KRAŠE. Zgornje Kraše so nekoč priključili k Šmartnu ob Dreti in so zdaj njegov zaselek. Pri SPODNJIH KRAŠAH, ki so še ostale, so birokrati pozabili ukiniti pridevnik. Ker ta danes ni nujno potreben za ločevanje od kakšnih drugih Kraš, ga lahko opustimo, ker tudi živ ni več. (Dru-gačen je seveda primer pri Spodnji Rečici, kajti ime Rečica bi postalo dvoumno zaradi zdajšnje ločenosti.) Tudi pošta v Šmartnem vodi pošiljke za naš kraj pod imenom KRAŠE, kar je prav tako pokazatelj resničnega stanja.

Marskido bo najbrž rekel, da tehtnega vzroka za spremembo ni. Toda če smo občutljivi na primere kot V Ljubnem ob Savinji ali MOZIRČAN, moramo biti tudi na odvečen pridevnik v imenu SPODNJE KRAŠE. Živčna birokracija bo seveda imela dovolj pomislekov ob spremembi (skrajšanju) imena. Izgovarjala se bo na denarne težave ob spreminjanju listin, zamenjavi tablic in tabel z imenom vasi. Toda izkoristiti moramo novi zakon o pogojih in o postopku za ustanovitev, združitev ali spremembo območja občine in o območjih občin, ki

naj bi bil sprejet do konca julija prihodnjega leta in ki bo spremembe imen naselij tedaj uzakonil. O njih bo odločala vsaka občinska skupščina za svoje področje, potrebne pa so zaradi popisa prebivalstva, ki bo čez dve leti.

Dobro bi torej bilo, če bi tudi mozirska občinska skupščina sprejela ustrezen odlok za Kraše (in še za kakšno drugo naselje oz. njegovo ime!). Videli bomo, če na tem izpitu ne bo padla: občanov gls se na poti do administrativnih vrhov namreč zelo rad izgubi. Priložnost za spremembo torej imamo, predlog in utemeljitev zanjo tudi, treba jo je le še uresničiti.

Dotaknil sem se le nekaterih vprašanj ob imenih naselij v naši občini. Problemov je še mnogo, vendar bi zahtevali širšo pozornost bralcev in seveda tudi pisca. Upam, da bomo prebivalci mozirske občine kmalu dobili pretres imen naselij in njihovih izpeljank s svojega področja, ki so zapisane v Krajevem leksikonu Slovenije. Kljub odličnosti celotnega dela se je vanj prikradlo nekaj napak, ki jih je treba popraviti ne zaradi tečnosti kogar že koli, temveč zaradi želje po resnici in zaradi morebitne podobne izdaje, ki seveda ne sme slepo ponatisniti napak iz Leksikona.

PETER WEISS

Letošnje tistično rajanje je v Luče privabilo veliko ljudi. J. P.

Iščemo najlepša vhodna vrata! V uradništvu že prihajajo prve fotografije kmečkih vhodnih vrat. Slika kaže vrata na kmečki hiši v Juvanju.

Dan graničarjev

Pred 35 leti, 15. avgusta 1944 sta Nacionalni komite osvoboditve Jugoslavije in vrhovni poveljnik NOV in partizanskih odredov Jugoslavije izdal odlok o ustanovitvi korpusa narodne obrambe Jugoslavije (KNOJ). Znano je, da so prav te enote med vojno in po njej odigrale pomembno vlogo pri uničevanju domačih in tujih sovražnikov.

Leto 1953 so se korpusi reorganizirali in od takrat dalje govorimo o obmejnih enotah, poveljstvo KNOJ pa se je preimenovalo v poveljstvo obmejnih enot Jugoslavije.

Tudi na našem območju imamo čuvaje naših meja, ki so tesno povezani z obmejnimi prebivalstvom in mu radi priskočijo v sili tudi na pomoč.

Veseli nas, da se odnosi med njimi in občani nenehno krepijo in postajajo vse bolj iskreni in prijateljski. To je tudi potrebno, saj smo obmejna občina in moramo z njimi gojiti dobre odnose, saj bdiijo nad varnostjo naših meja.

Ker zaključujemo naš list pred dnevom graničarjev, bomo o tem poročali v prihodnji številki.

Krajanji Luč uspešni

Tudi v krajevni skupnosti Luče je bilo v preteklih letih zabeleženih nekaj delovnih uspehov, predvsem na področju komunalne ureditve kraja in na rekreacijskem področju. Uspehi so bili doseženi tudi pri zbiranju finančnih sredstev in v množični udeležbi krajanov pri prostovoljnih delih.

Komaj se je zaključila velika akcija pri prostovoljnem delu in prispevkih krajanov za dograditev moderne smučarske vlečnice, ki je velika pridobitev za kraj, že smo morali stopiti v nabiralno in delovno akcijo za pogorelo planinsko kočjo na Loki, ki so jo s vsestransko domačo in širšo družbeno pomočjo zgradili v dveh letih. Dobra organizacija dela planincev in velika pomoč krajanov, kakor tudi širše družbe, sta bila jamstvo za uspeh. Želja planincev pa je, da bi bila kočja odprta več mesecev v letu, saj je dograjena cesta v neposredni bližini kočje in je dostop ugoden.

Z dograditvijo večnamenske javne zgradbe za zdravstveni dom, pošto, prostore KS, stanovanja, dograditev nove, moderne osemletke, z lepo ureditvijo okolja, vaških cest, parkirišč, pokopališča ter z dograditvijo novega spomenika padlim borcem in talcem, je dobil kraj v zadnjih letih res pogoje za dobro počutje obiskovalcev in domačinov.

KS Luče je bila ena prvih v občini, ki je organizirano pristopila k varstvu in zaščiti lepega okolja. Tako je skrbela za čiščenje kraja, rek, potokov,

obrežja in obcestja. V ta namen je s prostovoljnim delom in s pomočjo društev vsako leto izvedla raznovrstne akcije. Največjo pomoč nam je nudil šolski kolektiv z učenci. Že pred leti je bilo poskrbljeno za skupno odpadno jamo v kraju, organizirali pa smo tudi odvoz smeti s sodelovanjem komunalnega podjetja.

V KS Luče tudi nismo zastajali z delom v ostalih organizacijah. Dobro deluje odbor rdečega križa z veliko članov. Uspešno deluje pri krvodajalstvu, saj šteje letno preko 200 krvodajalcev. KS smo tudi nudili organizacijsko in finančno pomoč pri izboljšanju električne napetosti v naseljih. Tudi več sto prostovoljnih delovnih ur smo opravili pri pretvorniku za II. RTV program. Žal 30 odstotkov krajanov še ne gleda I. programa. Skrbeli smo tudi za slabe kmečke ceste. Mnogo je bilo vloženega truda v to, da bi pridobili objekt za zaposlitev ženske delovne sile. Na sestanku v Lučah so nam bile že dane obljube s strani odgovornih SO Mozirje in predstavnikov RŠC Velenje. KS je izpolnila zadolžitve, pa se je, kakor izgleda nekaj zataknilo na občini, čeravno smo edina KS, ki ne razpolaga z niti enim obratom.

Eden večjih delovnih uspehov je tudi modernizacija in asfaltiranje ceste Luče – Podvolvtjek. Cesta je zelo pomembna za domač promet, turizem, posebno pa za gospodarstvo. Modernizacija ceste je

bila težka in zahtevna. Potrebno je bilo mnogo propustov, mostov in opornih zidov. Kljub prošnjam in pritožbam krajanov ter KS na odgovorne predstavnike GG Nazarje in SO, da bi omejili tonažo vsaj v najbolj mokrih mesecih, smo naleteli na nerazumevanje. Mogoče bodo odgovorni organi v bodoče ugodneje reagirali, saj se bodo pritožbe v krajevni skupnosti stopnjevale glede moderniziranja cest s sredstvi KS in samoprispjevka krajanov. Skromni pa so prispevki glavnih koristnikov cest. Treba bi bilo najti le manjša sredstva, da bi se cesta obdržala v dobrem stanju. Grozijo ji hudourniki in pokvarjene bankine.

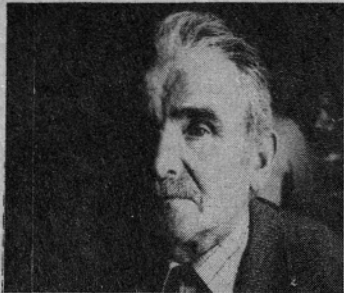
V KS so se trudili, da bi pridobili vsaj manjši kompleks zazidalnih parcel. Kaže se vedno večja potreba po zazidalnih površinah. Premalo pa je sodelovanja z odgovornimi ljudmi v občini. Stavbe stojijo na velikih parcelah, kar pa ni v skladu z zaščito kmetijstva, niti ni primerno za komunalno ureditev. Dolgoročni načrti predvidevajo zazidavo Ivanovih prodov, za katere pa Lučani niso navdušeni, zavedajoč se vodne nevarnosti. Pa še 25 lastnikov bo ob skrbno obdelane vrtičke.

V članku je omenjeno le nekoliko dejavnosti in delovnih uspehov v zadnjih letih in odgovor avtorju na članek v Delu, 25. maja 1979 – **Dremež pod Raduho – pozabljena cesta bo?**

VINKO KNAPIČ

70 let pašništva

Nekoč, pred dolgimi leti je gospodovala na večini površin Zadrebke doline in pretežnem območju Savinjske doline gornjegrajska gosposčina. Kmetje so le postopoma pridobivali pravice, ki so jim zagotavljale dostojnejše življenje. Zato

Franc Zalesnik — Vršnik

se je v boju za gospodarske pravice zgodaj razvila združna misel. Vedeli so, da je v slogi moč in da združeni v celoto zmorejo več. Pred 100 leti seveda niso razpolagali s tolikšno krmo kot danes. Kmetje so proizvajali doma vse, kar so za življenje potrebovali, žitarice, lan, ajdo in podobno. Ker je za krmo primanjkovalo površin, so negovali pašništvo. Najprej so posamezniki pri škofiji upravi pridobili pašne pravice, pozneje pa so nastopali vse bolj organizirano in skupno. Leta 1908 so živinorejci iz okolice Gornjega grada ustanovili pašniško zadrugo. Tako so imeli svojo močno oporo za borbo proti vse večjemu vplivu gosposke in za dosego gospodarskih pridobitev. Leta 1911 so prosili oskrbnništvo graščin v Gornjem gradu, da jim odproda nekatere pašniške površine, oziroma odobri dolgoročen najem. Stolni kapitel je njihovo prošnjo odobril ter obljubil — „graščina bode na svoje stroške napravila načrt za izboljšanje pašnikov in najemnino določevala v skladu z razmerami. Več pa ne more storiti.“ Zadruga je opozorila gospodarstvo da je najemnina za slabe pašnike previsoka. V stari državi je preko banovine zagotovila subvencijo za nabavo plemenskih bikov. Vključena z združno zvezo v Celju je predstavljal učinkovit dejavnik za pospeševanje živinoreje v tem delu naše občine. Iz dokumentov je razvidno, da je v načelstvu zadruge deloval tudi Fran Kocbek, takratni nadučitelj v Gornjem gradu. Imenovan je bil v nadzorni odbor združne zveze v Celju. Spominski spis te združne zveze za leta 1883 — 1923 navaja, da je bilo takrat na Slovenskem 5 pašniških za-

drug. V naši dolini sta bili dve in sicer Gornji grad in Ljubno, ki se je ustanovila pozneje. Gornji grad je vključeval v svoje vrste 174 članov z 348 vplačanimi deleži. Pravila zadruge so podpisali vsi člani načelstva: Franc Štorgel, predsednik in odborniki Jakob Ugovšek, Ivan Leskovšek, Franc Hribenik, Janez Tratnik, Ferme Gerthard, Janez Berglez, Franc Detman, Jakob Plaznik in Franc Lekše. Pravila so urejala odnose v zadrugi, ki se je bila takrat v Novi Štifti. Zadruga so imele načelstva, ki so pripravljala vse poslovanje in obravnavala gospodarske zadeve. Med zapisniki, ki dokazujejo visoko zavest zadržnikov najdemo tudi tiste, ki jih je pisal Fran Kocbek. Morda še to; najden je zapisnik iz leta 1942 v Novi Štifti, ki je pisan v nemščini, ker je okupator zahteval poslovanje v svojem jeziku. Zadruga je delovala še med vojno. Franc Zalesnik — Vršnik s Florjana se spominja, da so na Menini še 1944 leta imeli na paši kakih 200 govedi. Takrat še Nemci niso ropali živine, saj v večjem

obsegu ne. Pozneje se je to zelo spremenilo. Živina je v veliki meri postala plen okupatorja. Takoj po vojni so zmogli le še kakih 100 glav, ki so se pasle po pašnikih. Veliko o tem je vedel povedati tudi kmet Rafael Gluš v Novi Štifti, ki je dolga leta opravljaj tajniške posle v zadrugi. Zanimiva je njegova utemeljitev za nujnost takratne zadruge. Dejal je, da je bilo mogoče obvladovati težave tistih časov, ko je kmet bil glede na lastništvo v podrejenem položaju, le s skupnimi močmi. Zato je bilo treba slediti združevanju, ki so ga svetovali takratni napredni možje, kot sta brata Vošnjak, Janez Krek in drugi. Kmetje so sami upravljali zadrugo in bili so res složni. Vedeli so, da kot posamezniki ne zmorejo vse večjega gospodarskega, pa tudi narodnostnega pritiska takratnih tujih gospodarjev. S tem bi lahko zaključili naše misli ob visokem ljubileju tistim kmetom, ki so že v časih narodnega prebujanja našli pravo pot in zagotovili gospodarski ter narodni obstoj svojim naslednikom.

PAVLIČEVO SEDLO

Maloobmejni prehod na Pavličevem sedlu je bil prvič odprt leta 1969. Žal je mogoče preko njega le med 1. majem in 30. septembrom, pa še to le peš. Z naše strani si prizadevamo, da bi uredili prehod, saj gre za važno povezavo Gornje Savinjske doline s sosednimi kraji Avstrije. Občini Železna kaplja in Globasnica imata skupne železe, vendar je ostalo doslej le pri razpravah.

Tudi skupščina občine Ravne na Koroškem podpira naš predlog o ureditvi mednarodnega prehoda na Pavličevem sedlu. Na zadnji seji izvršnega sveta občine Mozirje so o tem razpravljali ter sklenili predlagati stališča v meddržavni komisiji. Najprej naj bi se uredil prehod za motorna vozila. Z naše strani je že speljana cesta II. reda. Nato pa bi naj postal prehod mednarodni. Postavlja se vprašanje poživitev maloobmejnega prometa in sploh prometa skozi našo dolino. Takšne utemeljitve narekujejo geografski pogoji, pa tudi gospodarski. Letos se bo meddržavna komisija sestala v Železni kaplji, zato predlaga naša občina, da bi se podrobneje seznanili s potrebo po bolj urejenem prehodu na Pavličevem sedlu.

Obmejna točka bi pomenila pomembno prometno žilo med obema državama.

Ljubenci prijetno presenetili

Navajeni smo že, da nas na Ljubnem vedno znova presenetijo z domiselnimi prireditvami. Vztrajni in požrtvovalni so že vrsto let s prireditvijo „flosarije“. Letošnji 19. flosarski bal so res lepo in dobro pripravili. Zato ni čudno, da so zvalili v ta lepi kraj ob Savinji veliko obiskovalcev.

Cel teden so se vrstile razne prireditve, športne, kulturne in seveda narodopisne in prav vse so bile zanimive. Kaže pa vendar posebej pohvaliti zamisel pevcev, ki so presenetili s programom domačih pesmi. To je tako „vžgalo“ v prepolni dvorani, da ni bilo pesmi, ki bi je ne „pomagali“ peti poslušalci v dvorani. Marsikatero oko se je orosilo ob lepih spominih, ki so jih vzbudile morda že malo znane pesmi. Zborovodkinji Kraljevi lahko samo iskreno čestitamo!

Seveda ne moremo mimo ugotovitve, da na Ljubnem ne pozabijo na takšne prireditve, ki jih krajani ne vidijo pogosto. Tokrat so povabili v goste slikarja Jožeta Svetino, ki je pokazal veliko lepih motivov iz Gornje Savinjske doline. Njegovi

akvareli so navdušili ljubitelje in poznavalce slikarstva.

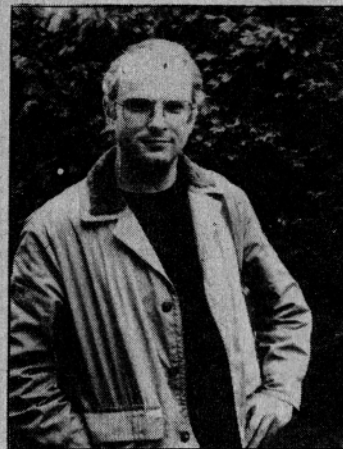
Višek vsega pa so bile narodopisno obarvane zgodbe iz flosarskih časov. Nedeljska povorka, je pokazala nekatere običaje, ki so bili že leta dolgo v pozabi. Pozneje pa so na prireditvenem prostoru pokazali še udiranje splava in se pripravljali na „rajžo“. Spomnili so se tudi najstarejšega flosarja Jožeta

Pevca iz Radmirja, ki je že dopolnil 78 let. Jože je stari flosar, saj je krenil prvič s flosom po Savinji že leta 1915. Ob tej priliki so se spomnili tudi zakonskega para Antič iz Beograda, ki prihaja na Ljubno že dvajset let. Pozomost, ki poudarja zvestobo nekemu turističnemu kraju. Bilo je torej lepo in zanimivo. Naj bo tako tudi v bodoče.

Trdo so prijeli novo pečenega flosarja. . .

Z osnutkom smernic srednjeročnega razvoja našega gospodarstva so odprta vprašanja, ki se tako ali drugače postavljajo glede bodoče usmeritve naših naporov za boljše uspehe v vseh gospodarskih panogah. Ena, ki nas še posebej zanima pa je turizem. Zakaj? Znano je, da postaja v svetu prav turizem tista vrstna dejavnost, ki krepko dopolnjuje narodni dohodek tam, kjer ga primanjkuje. Ob tem je treba poudariti, da ta dejavnost ne potrebuje toliko vlaganja kot industrija, posebno pa, če so dani še ugodni krajevni in drugi pogoji. Turizem je važna dejavnost tam, kjer industrija ni dovolj razvita. Vse bolj se govori o „turistični industriji“, pri tem pa mislimo na dober vir dodatnega dohodka. Naša dolina je nadvse primerna za razvoj turizma. Tudi potrebne prometne povezave so ustrezne. Imamo torej možnosti za počitniški, planinski in izletniški tujski promet. Z boljše ceste preko Černivca pa se bomo tujcem odprli še

Guenter Stadelhofer – iz Konstanze

dosti bolj z ljubljanske strani. Pričakovati je, da bo postala naša dolina množično obiskovana, saj se predeli Gorenjske utapljujejo v množicah obiskovalcev.

Da pa bomo zmogli ustreči našim gostom s sodobno turistično ponudbo, bo treba še marsikaj storiti. Mnogo dela nas še čaka. Vse te skrbi niso breme le turističnih delavcev po posameznih krajih, ampak nas vseh. Zavedati se moramo, da kot celotno območje predstavljamo le majhen delček turizma Slovenije. Zato je nesmiselno vabiti goste v dolino in meniti, da smo s tem, ko smo jih privabili nekaj deset, že vse storili. Kaj rado se dogaja, da se gostje dolgočasijo. Skratka, ne gre zamišljati urejene turistične ponudbe zgolj v prehrani in prenočitvah, ampak spada v to še marsikaj. Predstaviti moramo dolino, povedati kaj lahko vidijo zanimivega iz narodopisja, zgodovine in NOV. Treba bo organizirati kakšen izlet po dolini ali izven nje. Včasih pa bodo naši gostje radi poslušali domače pevce ali se povesečili ob prijetnem kramljanju na kakšni kmetiji. Mnogo je tega, kar spada med urejene ponudbe. Zato ne kaže jemati turizma kot dejavnost, ki je sama sebi namen in se bo torej tudi sama od sebe razvijala. V občini mora postati tujski promet na visoki stopnji družbenega zanimanja. Potrebno bo končno najti skupen jezik in združiti sile. Ne smemo več misliti, da je vse to stvar turističnih društev ali kmetijske zadruge. Če hočemo, da nam bo nadomestil gospodarsko vrzel, ki nujno nastaja zaradi pomanjkanja možnosti hitrejšega širjenja industrije v dolini, potem mora

mo turizem trdno načrtovati, se dogovarjati in hitro ukrepati. Seveda velja to za vse dejavnike, ki imajo tako ali drugače opraviti z gospodarstvom v naši občini. Nič ni odveč poudariti, da se kmečki turizem ne more ločeno razvijati od počitniškega in izletniškega. Vse je turizem in se mora kot celota dopolnjevati. Zato bo treba tem vprašanjem posvetiti več pozornosti.

Za mnenja smo povprašali nekatere turistične delavce, in prislunhili mnenju nekaterih gostov.

Franc Miklavc, načelnik oddelka za gospodarstvo pri občini Mozirje je o turizmu menil, da stvari ne gredo tako, kot bi morale. Naše celotno gospodarstvo bi moralo sprejeti turizem kot sestavni del dejavnosti, ki ustvarja dohodek. Včasih imamo občutek, kot da temu ni tako. Naše gospodarstvo se mora ustrezno preusmeriti, turizem pa se mora skladno z časom tudi usmerjati. To je skrb nas vseh in ne le peščice gostinskih in turističnih delavcev po dolini. Zadruga je storila veliko za razvoj

ma, vendar potrebujemo nujno enoten in usklajen razvoj te dejavnosti. Ob tem moramo doseči vsaj povprečne odstotke gospodarjenja, popostriti ponudbo in zagotoviti enoten nastop na trgu, bodisi preko skupne recepcije ali kako drugače. Trenutno je še polno neznanik in težav, vendar bi se morali skupno dogovarjati in dolgoročno načrtovati. Težave so tudi s kadri. V večini urejamo stvari „ljubitelsko“ preko turističnih društev, ki pa med seboj niso najbolje povezana. Zavedamo se, da bo potrebno nujno zagotoviti primerno kadrovsko zasedbo, saj ne zadošča več le dobra volja. Treba je vključiti tudi znanje. S kadrovskim težavam se ukvarja gostinstvo, kar se kaže tudi v turizmu. Tudi gostinske usluge so v dolini redko dosegljive. Premalo smo vključili v ponudbo kulture, ki je važen člen sožitja med gostitelji in gosti. Kazalo bi seveda bolje vključiti v ta prizadevanja gozdarje, ki ponekod krepko vodijo napredni turizem. Treba bo povečati zmogljivosti in načrtno širiti tujski promet v naših krajih. Premalo mislimo na šport in druge oblike razvedrila v ponudbi.

Neskladje

Gornji grad, Ljubno, Luče se lahko letos pohvalijo z dobrim obiskom. Ustavili smo se v teh krajih in se poskušali pogovoriti z gosti.

Pred Menino, kjer stanuje in se hrani kar precejšnje število gostov, smo naleteli na družino Nikole Abramoviča iz Reke. Prijazno so se odzvali vabilu na razgovor. Povedali so, da že vrsto let prihajajo na počitnice v Slovenijo. Ugaja jim pokrajina in zrak. V Gornjem gradu so tokrat četrtič. O gostinskih delavcih, ki skrbijo za njihovo počutje na gostinskem obratu Menina so povedali vse dobro. Tudi hrana je dobra in dovolj je je. Vabijo jih lepi izleti v okolici in obširni gozdovi, ki pomirjajo. Povedali so, da je Gornji grad v teh letih veliko pridobil.

Mislili so predvsem na ureditev okolja in naselij. Žal pa že leta pogrešajo razvedrila. Res je, da prihajajo sem zaradi naravnih lepote, vendar pa to ni dovolj, da bi nekdo tri tedne samo hodil po neki sprehajalni stezi in nič drugega. Želeli bi torej spoznati okolico in dolino s kulturne in narodopisne strani. Pa tudi kakšen razgovor s krajevnimi turističnimi delavci ne bi bil odveč. Radi bi se bolje spoznali z ljudmi, saj še želijo priti. Tudi s sobami niso preveč zadovoljni. Danes je že skoraj redek pojav, da celo nadstropje uporablja eno stranišče in eno kopalnico. Pravijo, da bi radi več plačali, samo da bi bilo bivališče boljše opremljeno.

Opozorili so še na to, da trafika, ki je sicer dobro založena, premalo skrbi za hrvaške časopise, čeprav vedo koliko je gostov iz te republike

v kraju. Turističnim delavcem predlagajo prirejanje izletov in predavanj o zanimivostih kraja in okolice. Z veseljem bi, kot pravijo, takšna prizadevanja turističnih delavcev v kraju posebej plačali. Ena sama prireditelj v kraju je seveda premalo, pa bi se našle oblike, ki bi bile ob ustreznem razumevanju in dogovoru med gosti in domačini izvedljive in bi potešile radovednost in potrebe turistov. Sicer pa poudarjajo trud turističnih delavcev v kraju.

V Mozirju pa smo se razgovarjali z novim vodjem hotela Turist, Lukom Zvabom. Prišel je iz Kranja, doslej pa je delal na Gorenjskem in deloma tudi na morju. Kot gostinski tehnik ima torej že 7 let delovnih izkušenj. Povedal je, da nameravajo v Turistu urediti recepcijo, ki naj bi skrbela v kraju za 55 ležišč. Dajala pa bo tudi razne druge turistične nasvete. Obnovili bodo tudi gostinske prostore. Že dosedanje delo novega vodje obiskovalci ocenjujejo zelo uspešno, torej so le izgledi, da se bo marsikaj izboljšalo. Žvab izraža željo, da bi hiša gostoljubno sprejela vsakogar, ki bo vanjo stopil. O turizmu v dolini pa meni naš sogovornik, da ni povezan, da pa ima glede na krajske in druge posebnosti izredne možnosti razvoja. Le skupen nastop na tržišču je predpogoj uspeha. Seveda pa vlada prepričanje, da smo kot celota premalo prisotni na trgu v državi. Pač značilno za razvijajočo se dejavnost! Predvsem bi morali v naših drugih republikah več vedeti o nas in o naših krajih. Povedal je še, da je v avgustu bilo Mozirje kar dobro zasedeno, pa tudi za jesen se kažejo dobri obeti.

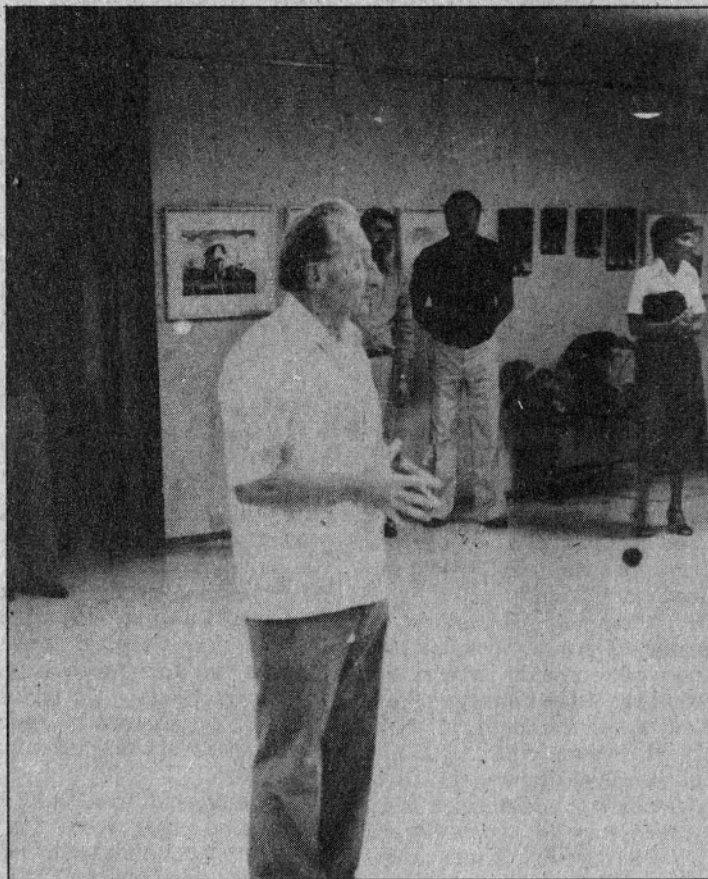
Družina Abramovič z Reke

v turizmu

Jože Prislan, na Ljubnem je z letošnjim flosarskim balom zelo zadovoljen. Kljub „postnemu“ dnevu za nekatere avtomobiliste je bilo ljudi ogromno. 19. bal po vrsti je torej prinesel potrditev, da so takšne turistične prireditve potrebne in priljubljene. O turizmu v naši dolini pa meni, da smo premalo enotni, premalo povezani in to slabi uspešnejši razvoj te dejavnosti pri nas. Turizem je marsikaj. Ne samo hrana in stanovanje. Naši gostje iščejo tudi razne znamenitosti in se želijo spoznati s

Pred gasilnim domom na Ljubnem smo srečali družino Ivanec in Djordja Ambrožiča iz Beograda. Sem prihajajo že od leta 1960. Djordje, ki je prosvetni delavec je dejal, da radi prihajajo in da so že kar domači. Navezali so tesne stike s krajanji, za katere pravi, da so zelo prijazni in ustrežljivi. Počutijo se dobro, saj ljubijo gozdove in hribe. Tudi oba mlada se ne dolgočasita, ker sta stalno v gozdovih in ob vodi. Opazili so večji napredek v kraju, saj iz leta v leto ugotavljajo, da je kaj

Jože Prislan Ljubno

krajevnimi običaji ter seveda z ljudmi, ki tod žive. Na to bi morali pomisliti, ko načrtujemo turizem, pa kjerkoli že. Saj je vendarle potrebno vse silnice združiti in končno doseči, da se ne bo razvijala neka vrst turizma ločeno od druge. Mnogokrat se nam dogaja, da obiskovalec zve šee na Ljubnem, da bo lahko tu preživel počitnice. Seveda je to narobe. Skrbeti bi morali za urejeno ponudbo v jugoslovanskem prostoru. Verjetno v bodoče ne bo šlo brez strokovnega kadra, saj društva sama ne zmorejo vsega. Predvsem pa so premalo upoštevana. Kritično je tudi to, da se ponekod gostinci ne zanimajo in sploh ne vključujejo v dejavnost društev. Glasni so pa takrat, ko nimajo polnih sob. Treba bo misliti na prihodnost in najti skupen jezik povsod, kjer se gremo turizem. Skratka, več se bo treba posvetiti tudi gostom v kraju samem. Takšna vez bo zagotovila uspeh.

novoga. Predvsem pa so zaskrbljeni, ker so zvedeli, da se turistično društvo ne more več spraviti na noge. Ni mladine, ki bi hotela prevzeti bremena starejših turističnih delavcev v kraju. Škoda bi bila velika, če bi delo zamrlo. Pozdravljajo pa, da je v kraju banka, pošta in zdravnik, ker menijo, da je vse to potrebno za dobro počutje tujca. Pogrešajo več gradiva, ki bi opisovalo dolino in usmerjalo obiskovalce. Tudi glede možnosti popravila avtomobilov so precejšnje težave, ker ne vedo, kam se naj obrnejo. Pa še ob tem naletijo na vzvišen odnos v delavnici, če so jo končno našli. Veseli jih tudi zblíževanje s Slovenci. Povedo pa, da je v Beogradu premalo znano, kako lepa je dolina.

V Lučah nas je zalotil dež. Vendar smo kljub temu naleteli na našega gosta Guenterja Stadelhoferja, ki je iz mesta Konstanz. Ko je pred letom dni bil gost celjskih

sindikato, je imel priliko videti Logarsko dolino. Lepote doline so ga privedle k nam še s skupino 6 prijateljev. V teh dneh so prehodili že veliko strmih poti po Savinjskih alpah. Navdušeni so nad dobro oskrbovanimi planinskimi postojankami ter nad prijaznostjo oskrbnikov. Tudi sicer so z bivanjem zadovoljni, saj niso pričakovali drugega kot planinsko vzdušje. Pravijo, da jih prebivalci lepo sprejemajo. Slabo vreme jim ne bo pokvarilo dopusta, saj imajo avtomobile in si bodo še ogledali druge predele Slovenije. Kritično so ocenili možnosti nakupa spominkov. Na voljo ni predmetov, ki bi bili za okolico značilni. Namepravajo še priti, vendar se težje odločajo za kraj, ker je na voljo le malo prospektov v tujih jezikih. Njihove potovalne agencije pa nimajo v seznamih naših krajev.

Želeli smo govoriti tudi o kmečkem turizmu. Zato smo obiskali Petra Ježa, ki ima s to dejavnostjo veliko izkušenj. Rade volje se je pogovarjal z nami. Njegove misli lahko strmemo takole. Kmečki turizem zahteva močno in trdno kmetijo. Razvijati bi ga morali prvenstveno v hribovskih predelih. Tod so zanimive kmetije, ki bi to dejavnost potrebovale tudi iz ekonomskih razlogov. Seveda je za modernizacijo bivalnih prostorov potrebno veliko sredstev. Vedeti je treba, da kmet v naših hribeh slabo stanuje. Hiše so stare in v slabem stanju. Predvsem mladi bi videli boljšo prihodnost v turistični dejavnosti. Tako bi se ohranila marsikatera kmetija. Obnova kmečkih hiš na sploh je osrednje

vprašanje. Narediti bi se morali dolgoročni načrti. Denar, vložen v kmečki turizem, se sicer počasi vrača, ker pač gre le za kratko sezono, vendar pa je naložba dobra, če je seveda utemeljena. Nenačrtno se pač ne more razvijati takšna zahtevna dejavnost. Smo na začetku, zato nam stvari v marsičem šepajo, predvsem v urejeni ponudbi. Dogaja se, da so zmogljivosti nezasedene, dasiravno je povpraševanje veliko. Pa bo že, saj se trudijo na zadruzi, vendar ni to le njihova skrb. Ločeno obravnavati to vrst turizma pa pomeni veliko zmotno, saj gre za turizem kot celoto. Tu, v Lučah, dobro dela turistično društvo, pa so zato tudi uspehi. Seveda je treba priznati, da brez predsednice Olge Šiljarjeve ne bi tako šlo. Ona je vztrajna in požrtvovalna. Ko bi bilo takšnih po dolini še več! Tesno povezovanje med krajinami in turisti se zelo obnese. To vidimo pri nas.

Iz vsega povedanega gre en sam zaključek. Zanimanja za naše predele je veliko. Torej ni bojazni, da ne bi stopili na pot hitrejšega razvoja turizma tudi v Gornji Savinjski dolini. Ne kaže pa odlašati z ukrepi, ki bodo uspešno premagovali ovire, ki so znane. Vemo torej, kaj moramo storiti, da bo prihajalo več turistov k nam in da bomo tudi na trgu nekaj pomenili. Morda bo vse to spodbuda, da se dogovorimo, kako v bodoče in da pričrmo smoterno načrtovati in proučevati vse pojave, ki kažejo morda na pomanjkljivosti lahko izhodišče za bodoče naloge in ukrepe.

A. VIDEČNIK

Družina Ambrožič iz Beograda

Šola Partizana v Lokah

Partizanska šola v Lokah

Že pred vojno so v lepem okolju na koncu Lok pri Mozirju imeli takratni skavti svoj tabor. Pozneje je ta kraj uredila celjska sokolska župa v gozdno šolo. Od 1946 leta dalje pa se tu urijo učitelji telesne vzgoje v organizaciji Zveze partizana Slovenije. Tudi letos je v gozdni šoli polno mladih ljudi, ki delajo kot vaditelji ali kot organizatorji športne rekreacije v delovnih organizacijah in krajevnih skupnostih. Tajnik zveze Partizana Slovenije, vodja šole v

naravi, je povedal, da si prizadevajo načrtno vzgajati mlade vaditelje, ki bodo delali vrstah ljubiteljev telesne vzgoje po Sloveniji. Posebno pomembno je, da so prvič poslale ljudi tudi nekatere krajevne skupnosti, ki bodo v njihovih sredinah skrbeli za množično rekreacijo krajanov. V času, ko to pišemo, so v gozdni šoli na 10 dnevnem tečaju vaditelji za predšolsko in šolsko mladino ter organizatorji športne rekreacije za odrasle. Skozi tovrsto usposabljanje gre

letno preko 200 telesnokulturnih delavcev. Gozdna šola se sama vzdržuje, saj plačujejo udeleženci tečajev poleg minimalnega zneska za oskrbo še stroške tečaja. Predavanja so na visoki strokovni ravni, saj jih opravljajo učitelji visokošolskih zavodov. Delajo dopoldne in popoldne, vmes pa imajo še praktične vaje ter pohode. Razveseljivo je, da so tečajniki tudi iz zamejstva, predvsem iz tržaškega predela. Želijo pa si, da bi prihajali tudi Korošci. Tajnik zveze, Mile Ogrin je dejal, da so obiskovalci s šolo vedno zadovoljni, predvsem pa so veseli lepega okolja v katerem taborijo. Tudi širša okolica je mikavna, tako ni nikoli dolgega časa. Ugotavlja, da zanimanje za vadiateljsko dejavnost iz leta v leto narašča. Vse bolj se navdušujejo za to dejavnost mladi, kar zagotavlja dober razvoj telesne kulture pri nas. Množične športne rekreacije so šele na pohodu. Počasi se uveljavlja ta tako dobra zamisel. Mile Ogrin meni, da bi v Mozirju lahko kaj več

ZAPRTA MOZIRSKA KOČA

Že nekaj časa beremo, poslušamo in smo priče raznim pripombam na to, da je kočna na Golteh zaprta. Od leta 1896 dalje je služila ta postojanka planincem in prijateljem planin varno in dobro zavetišče. Po nesreči z gondolsko žičnico na Golte, je Rdeča dvorana v Velenju še oskrbovala kočno, potem pa jo je zaprla. Tako je postalo negodovanje mnogih planincev vse glasnejše, ker vodi tod mimo nekaj planinskih poti. Javnost ni obveščena o tem, da je kočna zaprta. Rdeča dvorana je ponudila v najem kočno mozirskemu planinskemu društvu, ki je na svoji zadnji seji tudi o tem razpravljalo. Pripravljenost društva, da bi se kočna odprla je velika. Marsikaj bo treba razjasniti. Potrebna bo pomoč, da bo društvo to zmoglo. Saj je, denimo že kar gorivo (mazut) vprašanje moderne dobe. Dalje pa seveda še vrsta drugih okoliščin, ki so bistvene za odločitve o eventualnem prevzemu. Sklenili so, da bodo povabili predstavnike iz Velenja na razgovor.

storili za telesno kulturo, saj so dani prostorski pogoji. Najbrž veliko vprašanje pa je ustrezen kader, ki bi vodili to dejavnost.

Ne pozabimo tudi na to

Potovanje z avtobusom ima svojo mikavnost zlasti v tem, da se lahko sproščeno oziraš po okolici, zdaj levo in desno in tako morda odkriješ tisto, kar ostane skrito očem, če moraš sam voziti avtomobil.

Voznja od Celja do Ljubljane se mi je nekega dolgočasnega dne pred tremi leti zdela zanimiva, ker se mi je oko nehote zapičilo v lepa

lesena vhodna vrata v Zalcu, ki jim je dajal okras kamniti okvir z letnicami gradnje in začetnimi črkami gospodarja. Vrata so bila že od nekdanj najvidnejši dokaz in poleg freske na hiši, morda edini zunanji znak imenitnosti hiše in seveda tudi kulture razgledanosti lastnika. Tisti dan so romale moje oči od vrat do vrat vse tja do Ljubljane. Nepozabno so se mi vtisnili

v spomin vhodna vrata neke pod Trojanami, ki so edina še stala pokonci v že povsem razpadli kmečki hiši.

Čeprav veljamo Slovenci za napreden narod, se nam le ni posrečilo ohraniti svojega slovenskega arhitekturnega obraza tudi na modernih zgradbah. Z zadnjimi močmi pa zdaj rešujemo kmečke domove, ki naj bi ohranili svojo domačnost in izvirnost, saj bi modernizirana kmečka zgradba motila slovensko pokrajino. Izreden napredek je že v tem, da mladi gospodar tudi v novo urejeno in opremljeno kmečko hišo vzida lepa stara rezljana vhodna vrata s kamnitim okvirom.

Naša Gornje Savinjska dolina je edinstvena na svetu, vendar za to nimamo mi prav nobene zasluge; taka kot je, lepa in zlahčna, nam je bila podarjena. Mi pa ne smemo biti brezbržni do te lepote, ki nas obdaja. Vzemimo si nekaj časa in jo prekoračimo povprek in opazili bomo veliko takega, kar nas bo pritegnilo. Mogoče si enkrat oglejmo to neskončno zakladnico narodne umetnosti v dolini – rezljana vhodna vrata, tako značilna za našo pokrajino. Srečni smo, da je malo gospodarjev, ki so zamenjali stara vrata,

jih pustili na smetišču ali celo prodali za nekaj dinarjev. Človek ob takem pogledu kar trpi, ko nemočen opazuje propadanje naše kulture dediščine. Čuvajmo, kar je lepega, našega, da nam ne bodo nekega dne poleg porisanih slovenskih skrinj, ki so jih odvlekli, tujci sneli še naša lepa rezljana vrata s podbojev.

V dolini smo imeli kopico nadarjenih rezbarjev, ki so s svojimi rokami obdelovali trdi les. To so bili Cesarji, Dolenci in še mnogi drugi, katerih roke so mesece in mesece dolgo dolbele z dletom, da so nastala rezljana vrata. Na kaj je mislil umetnik, ko je oblikoval kroge, rombe, kvadrate, ptice in sonca, nam ni znano. Črte so ravne, poševne, valovite in spet vse zavite. Mislim, da je prav, da se večkrat spomnimo na naše kulture vrednote, ki so že pokazale uspehe marsikje v dolini. Take dragocenosti bi morali z občinskimi odlokom zaščititi. Seveda smo spet pri naši mladini, ki je s svojim delom pomagala pri akciji za Savinjski gaj, ki ga vsak dan obišče veliko ljudi. Za ohranitev kulture dediščine bi tudi tokrat mladina prispevala svoj delež.

M.

KIJUB NAPORU VESELJE

Športno društvo Nova Štifta je 15. 7. 1979 organiziralo TRIM hojo z geslom: „POT POD NOGE, KREPI-MO SRCE.“ Pot se je vila od Zadružne doma v Novi Štifti oz. od Črnicva do Planinskega doma na Menini planini. Akcije se je udeležilo šestdeset prijateljev hoje in lepe, čiste narave ter svežega zraka. Skromna pa je bila udeležba starejših krajanov.

Trima se je udeležil tudi Rafko Žerovnik, ki je na Menino nesel 4 m dolg in 25 cm širok macesnov plošč, težak 35 kg. Kljub težkemu

brémenu je prišel na Menino židane volje. Uspeha so bili veseli poleg njega tudi vsi ostali udeleženci akcije.

Sklenili smo, da bomo take akcije še organizirali. Upamo pa, da bo udeležba še številnejša, kajti tako bo uspeh še večji.

Športno društvo objavlja umik igranja tenisa, ki velja od 1. 9. 1979 dalje.

– SREDA – 18 – 22 ure

– PETEK – 18 – 22 ure

– SOBOTA – 18 – 22 ure

ure

NEDELJA – 13 – 22 ure

ŠPORTNO DRUŠTVO
NOVA ŠTIFTA

30 let strelstva

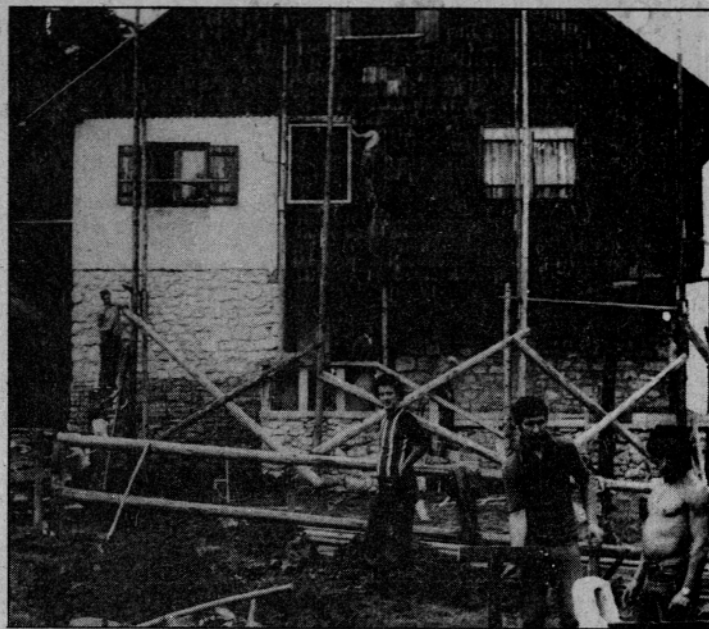
Strelstvo ima v dolini že dolgo zgodovino. Ze pred vojno so bile strelske družine v Solčavi, Mozirju in na Ljubnem. Delo so nadaljevali kmalu po vojni, tako da s ponosom slavijo svojih 30 let. Da ima vzgoja občanov v strelskem športu globok pomen, je že pokazala preteklost.

Danes pa mislimo na to, da moramo biti stalno sposobni braniti našo socialistično samoupravno domovino. Nič nas ne sme presenetiti. Pa pogledjmo še malo nazaj v čas po vojni. Ze leta 1947 so v Solčavi ustanovili svojo družino. Tej je sledila strelska organizacija na Rečici. Leto 1949 je bilo zelo pomembno, saj so bile ustanovljene še strelske družine v Mozirju, Gornjem gradu in na Ljubnem. Seveda so se takrat borili z velikimi težavami. Ni bilo orožja, ne strelšč, pa tudi sicer so bili začetki težki. Družine je povezoval okrajni strelski odbor, ki se leta 1954 preimenuje v občinskega. 1960 ustanovijo tudi v Šmihelu, v

Smartnem in v Nazarjah strelske družine. Tudi na šolah so mislili na strelsko vzgojo. Ustanovili so strelske sekcije, ki dobro delajo. Po letu 1960 postane strelstvo v sklopu splošnega ljudskega odpora važen dejavnik. Položaj strelstva se je hitro izboljšal. Danes šteje strelska organizacija preko 1000 članov. Po ustanovitvi občinske telesno kulturne skupnosti se je izboljšalo tudi financiranje. Uredila so se strelšča v Smartnem, Solčavi in Lučah. Za svoje uspehe je občinska strelska zveza prejela občinsko nagrado.

V nedeljo, 12. avgusta 1979 so se zbrali na strelšču v Mozirju številni gostje in člani, da bi slovesno proslavili 30 letnico obstoja strelstva v občini. Razvili so tudi prapor. Janez Žagar pa je orisal prehojeno pot, težave, pa tudi uspehe.

Številnim čestitkam se pridružuje tudi skupščina občina in vse družbeno politične organizacije. Želimo, da bi se strelstvo razvilo še v močnejšo organizacijo.

Gornjegrajski planinci pri obnovi koč na Menini.

Gornjegrajski planinci nadvse delavni

Ze pred kratkim sem poročala, kako so si gornjegrajski planinci zadali obširen program dela, ki ga nameravajo realizirati pred proslavo 30. obletnice planinskega društva. Realizacijo njihovega plana se lepo odvija.

Marljivo pripravljajo kviz, na katerega so povabili predstavnike vseh planinskih društev v občini.

Pripravljajo pa tudi odkritje spominske plošče Franu Kocbeku, zna-

nemu slovenskemu planincu in pedagogu, po katerem nosi ime gornjegrajska šola.

Najbolj so se angažirani pri obnovi planinskega doma na Menini. Ze od julija dalje se na delovnih akcijah zbere okrog trideset ljudi, ki s prostovoljnimi delom urejujejo dcm in njegovo okolico.

Zgradili so že prostor za agregat, ki bo proizvajal elektriko za planinski dom, kopljejo jaške za vodovod in kanalizacijo, nabijajo in barvajo opaž in še in še.

Pri prostovoljnem delu pa pridno sodelujejo tudi pionirji, ki so vključeni v planinsko šolo.

Člani častnega odbora lahko čestitamo planincem, ki zastavljeni program tako prizadevno uresničujejo.

JOŽICA PURNAT

strelci (30 let)

Športniki na Rečici

Malo je krajev, kjer se mladi v velikem številu vključujejo na vseh ravneh, kot se mladinci na Rečici ob Savinji. Najdemo jih prav v vseh odborih in organizacijah. Številni se vključujejo v športno društvo Mladost. Gobjo nogomet, mali nogomet, rokomet, košarko, odbojko, kegljanje, smučanje in sankanje. Uspeli pa so tudi že v množičnem športnem delu. Seveda se slednje počasi prebija v zavest ljudi. Ker je okolica zelo obsežna in zajema številne zaselke se trudijo, da vključujejo v svojo dejavnost vse. Društvo

šteje preko 80 članov. Seveda niso vsi enako delavni. V programu imajo ure ditev teniškega igrišča, da bi tako pritegnili še mladinke. Pred časom so ustanovili planinsko društvo in že sedaj pridno planinarijo. Posebej radi povedo da tesno sodelujejo s krajevno skupnostjo, ki jim tudi pomaga. Trenutno jih najbolj skrbi gradnja oziroma ureditev športne slačilnice, za katero že imajo prostor blizu športnih objektov. Sestajajo se v prosvetnem domu, kjer imajo svoje prostore. Skrbijo tudi za vzdrževanje športnih prostorov. Med

športniki najdemo dijake, kmete, delavce in tudi študente. Radi povedo, da na Rečici ustvarjene dohodke porazdelijo med seboj. Nekaj športnikov v kraju je dokaj uspešnih. Kartije igrajo v občinski nogometni selekciji. Zelo pohvalno so se izrekli o delu Zveze telesnokulturnih organizacij v občini. Preko te urejajo finančna in materialna vprašanja. Pa tudi sicer jim radi pomagajo. Ze letos so želeli usposobiti manjšo smučarsko vlečnico, pa niso uspeli. To pa bodo storili prihodnjo zimo.

športniki Rečice

SLOVESNOST V GORNJEM GRADU

Poročali smo že, o obletnici planinskega društva v tem kraju. V razgovoru s članom upravnega odbora planinskega društva, Matjazem Drčarjem smo zvedeli, da dela v tem društvu veliko mladih. Naš sogovornik je študent elektrotehnike in se je pred tem udeleževal v mladinski organizaciji. Ta pozneje ni imela podpore v drugih dejavnostih kraja, pa je njeno delo zamrlo. No, mladi kljub temu ne drže križem rok. Skrbijo predvsem za delo s pionirji. Zavedajo se, da je planinska vzgoja našim najmlajšim še kako potrebna. Tako bodo navade prehajale iz roda v rod in naše gore ne bodo osamljene. Matjaz Drčar je rad pripovedoval o pripravah na prireditve ob jubileju.

VABLJENI K SODELOVANJU

Prosvetno društvo Mozirje namerava razviti nekatere nove dejavnosti. Zato prosi vse ki bi se zanimali za sodelovanje pri lutkarski, folklorni ali likovni skupini, da se pisмено oglasijo ali pa prek telefona javijo svojo preipravljenost tajnici društva M. Mutec, ki dela v osnovni šoli v Mozirju. Če bi bilo ustrezno število prijav, bi se z delom pričelo že v jeseni.

Društvo namerava pripraviti nekaj zimskih večerov, na katerih bi se pogovarjali o preteklosti kraja in okolice, o delu naših velikih mož po marčni revoluciji, o pričetku upora leta 1941 in še druge zanimivosti. Zamišljeno je, da bi takšna srečanja bila razgovor med predavateljem in udeleženci. Prav tako vabi prosvetno društvo k sodelovanju vse, ki bi želeli sodelovati pri pevskem zboru, da se oglasijo pri Skomškovi na občini v Mozirju. Tisti pa, ki bi se želeli vključiti v dramsko dejavnost, pa naj to povedo F. Cesarju.

Potrošniki na boljšem

Mnogo je bilo že napisanega o slabi preskrbi Mozirja. Brusili smo ostre besede na račun Savinje, ki skrbi za trgovino v kraju. Včasih so se Mozirjani hudovali nad slabo izbiro, drugič nad slabo postrežbo. No, obetajo se boljši časi za potrošnike, saj bo na kraju, kjer je do nedavnega stala stara šola, zgrajen market in urejena parkirišča. Direktor trgovskega podjetja Savinja, Rudi Gabrovec je pojasnil nekatere podrobnosti o bodočem izgledu trgovine. Menil je, da je postavitve marketa le nadomestilo sedanje samopostrežbe in zelenjavne trgovine. V prostorih teh naj bi uredili papirnico in knjigarno, ki je v kraju in dolini velika potreba.

Nekako 20 m od ceste bo stala zgradba, pred njo pa bodo parkirišča za kupce. Trgovina bo obsegala dve nadstropji po 500 m² bruto prodajnih površin. V pritličju bo

samopostrežba z vso ponudbo, v nadstropju pa bodo prodajali pohištvo. Računajo, da bodo stroški gradnje in opreme znašali okoli 2 milijardi starih dinarjev. V to so všteti izdatki za ureditev okolja.

Predvidevajo, da bo gradnja končana do občinskega praznika leta 1980, ali najpozneje do 29. novembra 1980, ko bo 20 letnica obstoja trgovskega podjetja v Mozirju. V prostorih, kjer sedaj prodajajo pohištvo bodo uredili športno trgovino z elanovim servisom. Ker pa ima uprava le bore malo prostorov, bodo te pridobili v sedanji samopostrežni trgovini. Tam bo tudi družbena prehrana, ki je sedaj nimajo. Svojim delavcem bodo zagotovili tako boljše delovne pogoje in redno prehrano. Poudariti je treba, da gre za izmensko delo in so torej ustrezni pogoji nujni, sicer se delavci težko odločajo ostati v poklicu. Potrošniki

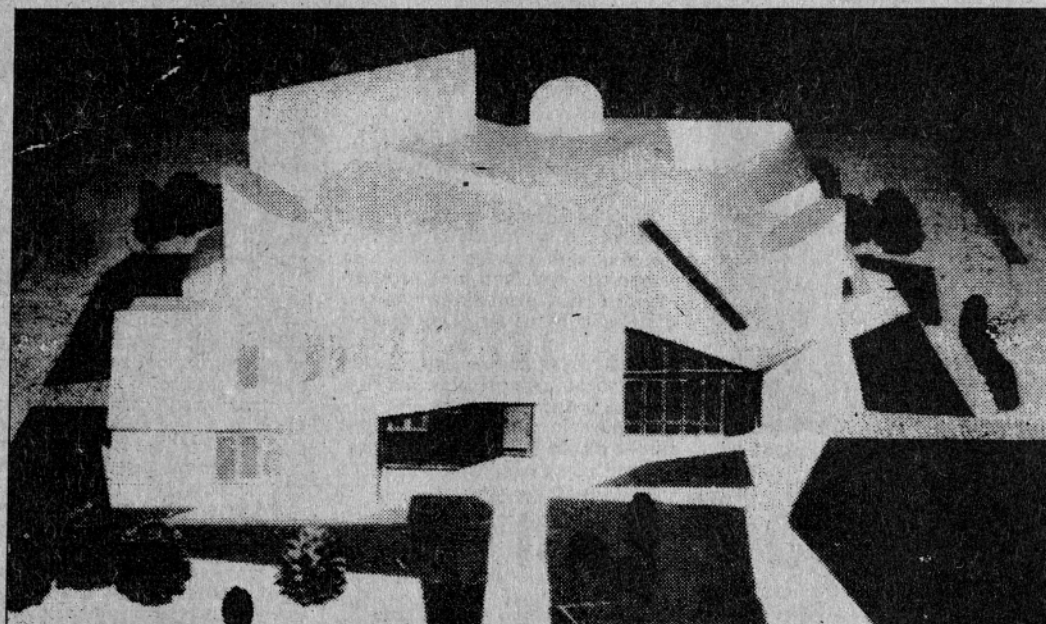
pa bodo novo trgovino z veseljem pozdravili, tembolj, če bo nudila vse to kar se danes obeta.

O NOVI TRGOVINI V MOZIRJU

Krajani Mozirja so zaskrbljeno opazovali orača na njivi, kjer naj bi stala nova trgovina Emone iz Ljubljane. Dogovorjeno je bilo, da nam bodo tovariši iz Emone sporočili kako je z gradnjo nove blagovnice, vendar pa tega niso storili. Zato smo za odgovor na vprašanja naših bralcev zaprosili načelnika oddelka za gospodarstvo pri SO Mozirje inž. Franca Miklavca. V razgovoru smo izvedeli, da so pred nedavnim bili predstavniki naše občine pri Emoni in se dogovorili, da se opravijo vse priprave glede nakupa zemljišča, gradbene dokumentacije ter vseh potrebnih dovoljenj. Z gradnjo bodo pričeli takoj, ko bo zadoščeno vsem zahtevam, ki se ob takšni obsežni naložbi pojavljajo. Da kasnije, je krivda tudi v trenutni omejitvi sredstev za naložbe pri banki. Pričakuje pa, da bo vse to urejeno do konca leta, tako t. z. gradbeni deli lahko pričeli spomladi leta 1980.

LEPA NJIVA GRADI

Krajani tega zaselka so že vrsto let opozarjali na neznosne razmere v starem šolskem poslopju, ki je iz leta v leto bolj razpadalo. Otroci so morali hoditi v šolo v Mozirje. Ze pri prejšnjem referendumskem programu je bila zajeta gradnja novega šolskega poslopja na Lepi njivi. Stvari se sedaj uresničujejo. Cesta do mesta, kjer naj bi stalo bodoče šolsko poslopje je gotovo. Sami so opravili vsa dela na izkopu in zasutju vodovoda. Pred kratkim pa so pričeli delavci Komunalnega podjetja iz Mozirja z izkopom temeljev, ki bodo najbrž kmalu gotovi. Krajani z nestrpnostjo čakajo na to stavbo, saj se nimajo kje zbirati, pa tudi delo mladih je zaradi pomanjkanja prostorov zamrlo. Nova šola bo zopet pomenila v tem lepem zaselku nove možnosti dela raznih organizacij.

Dom kulture v Nazarjah

Pospravljene ruševine nekdanjega kulturnega doma v Nazar-

jah pomenijo začetek gradnje dolgo pričakovanega delavsko-prosvetnega doma.

leto. Kot smo zvedeli, so sredstva za gradnjo zagotovljena.

TRGOVINA V NAZARJAH

Trgovsko podjetje Savinja, ki ima trgovino v Nazarjah se je odločilo, da poskrbi za razširitev ponudbe. Doslej so bila negodovanja zaradi slabe ponudbe zelenjave v kraju, ki je pretežno industrijski. Torej ima le malo ljudi možnost pridelovanja zelenjave na svojem vrtu. Pogovarjajo se z vodstvom gostinskega podjetja Turist, da bi prevzelo prostore dosedanje mesnice, kjer bi uredili novo trgovino z zelenjavo. Če se bodo prizadevanja uresničila, potem bo konec težav okoli nabave sveže zelenjave v Nazarjah.

Pisali smo že o tem kaj vse bo našlo prostor v njem in kako bo opremljen.

Dejstvo je, da bo pomenil za dolino velik napredek, saj bo hkrati tudi mesto za izobraževanje delavcev. Novogradnja bo stala okoli 11 milijonov dinarjev, v tej vsoti niso upoštevane podražitve. V domu bodo imele svoje prostore tudi družbenopolitične organizacije ter krajevna skupnost, zato so namenili svoja sredstva z referendumom.

Računajo pa tudi na precejšnji delež prostovoljnega dela krajanov. Predvideva se, da bi dom odprl svoja vrata ob občinskem prazniku prihodnje

Je lepa cesta uglajena...

Veselje je vladalo na Lepi njivi, ko so odprli drugi del modernizirane ceste po dolini Ljubije. Gre za odsek od Pez dela dalje. Kar 2 km nove ceste in lepe voznje. Prizadevni gradbeni odbor pod vodstvom Tineta Petrina je ob ogromnih naporih uspel z lastnimi silami položiti spodnji ustroj, tako, da so potrebovali le še asfaltno prevleko. Zanj je bilo potrebnih kar 125 milijonov starih dinarjev. Krajani so zbrali 58 milijonov, krajevna skupnost Mozirje pa je prispevala 67 milijonov dinar-

jev. Čeprav služi cesta tudi večjim gospodarskim organizacijam za težje prevoze te niso priskočile na pomoč.

Tudi od kod drugod ni bilo pomoči, tako so pač uspeli v dobrem sodelovanju s krajevno skupnostjo Mozirje. Novi del ceste je odprl predsednik krajevne skupnosti ing. Karel Lopušar, ki je v svojem nagovoru poudaril prizadevanja krajanov za cesto in izrazil upanje, da se bodo vključili v nadaljevanje modernizacije ceste tudi ostali porabniki.

Zajeli županovo hčer

Bilo je nekako sredi marca 1944, se spominja Franc Tiršek – Viktor iz Gornjega grada, ko smo dobili borci v 1. bataljonu Šlandrove brigade na Poljanah obvestilo, da bo potoval gornjegrajski župan Haudek v Celje. Takrat sem bil namestnik komandirja čete. Bil sem vesel, da bomo napravili zasedo človeku, ki je našim ljudem povzročil mnogo gorja. Zasedo smo pripravili v Spodnjih Krašah. Ko dolgo nismo dočakali vozila z županom, smo se odpravili. Vendar sem kaj kmalu zagledal na cesti rdeč osebni avto, ki je vozil v smeri proti Nazarijam. Takoj sem velel povratek na cesto. Z nekaj rafali iz strojnice sem avto zastavil. Pričakovali smo, da bo iz njega izstopil župan Haudek, pa

Franc Tiršek – Viktor

ni bilo tako. V avtomobilu je bila njegova hči. Sofer pa je bil Čebelinov Jaka. Naše presenečenje je bilo veliko. Razpravljali smo med seboj, kaj sedaj storiti. Pa je komandir Mahne odločil, da o tem obvestimo štab brigade. Spominjam se, da je bila naša ujetnica ranjena v nogo, zato smo jo zasilno obvezali in jo naložili na nosila ter jo prenesli v zasilno bolnico nad Tuhinjem. Med tem smo prejeli obvestilo štaba, da ujetnico prenesemo v štab na Poljano. To smo tudi storili. Štab se je povezal z zdravnikom dr. Lautnerjem v Gornjem gradu, da bi posredoval zamenjavo ujetnice za zaprte partizane. Povedati je treba, da je bil dr. Lautner nam zelo naklonjen in je zdravil premnoge naše ranjence. Naša zahteva je bila, da se izpusti iz celjskih zaporov dvanajst zaprtih partizanov. Nemci so jih izpustili osem, vendar je bilo to že velik uspeh. Županovo hči pa so kaj kmalu poslali iz Gornjega grada v Nemčijo. Mislim, da se je komandir Mahne zelo modro odločil, ko je obvestil štab o imenitni ujetnici, je ob koncu pogovora pribil Viktor.

Naši brigadirji na Goričkem

Šlandrovci, horruk!

Kot vsako leto, so tudi letos naši mladi prishlunili vabilu v brigade.

Odločili so se za delo v zaostalem Goričkem ob madžarski meji. Že kmalu iz Radenc dalje smo sledili smerokazom „MDA Goričko“ tja do kraja Gornji Petrovci. Tam smo se znašli pred lepo šolo vso okrašeno z zastavami. Na ploščadi pred vhodom pa smo zasledili med mnogimi znaki „Glin Nazarje“. Prijazno so nas sprejeli in tudi postregli. Pojasnili so nam, da se v brigadi združujejo mladi iz Slovenije, Srbije in Madžarske. Naši fantje in dekleta predstavljajo Šlandrovo brigado in smo jih

našli pri delu na cesti v Padršincih. Takoj smo videli, da gre za dvojezično področje. Ob tem se človeku utme misel in želja, da bi bilo tako tudi preko naše severne meje. Pri nas pač živijo narodi in narodnosti v lepem skladju in ni sledu po kakšnemkoli narodnostnem zatiranju. Prva skupino mladih brigadirjev, nas je takoj spoznala. Veselo so maha! in ko smo se z njimi pogovarjali so dejali, da se skupina imenuje „mokra brača“. Delajo namreč jarke v močvirnem zemljišču. Bojan Mikek iz Nazarij nam je razložil njihove naloge ter ob tem poudaril, da se zelo dobro počutijo in da

bodo se šli v brigado. Tudi z oskrbo so zelo zadovoljni. Seveda ne manjka veselja, pa tudi marsikaj se naučijo, saj imajo redni program izobraževanja. Udeležujejo se tudi v kulturnem programu. Skupina ima svoje glasilo. Časa pa ima dovolj tudi za športno izživljanje. Bilo je nevzdržno vroče, pa so kljub temu pridno delali. Nekateri so menili, da je začetek težak, saj se je treba privaditi skupnemu življenju in seveda predpisnemu brigadirskemu redu. Ob pripovedovanju nismo imeli občutka, da je komu delo pretežko. Na samem delovišču ni bilo komandanta Iva Kekca, ker je bil poškodovan in je ostal v naselju. Vendar so nas o vsem dobro seznanili drugi namestnik komandanta in prizadevna predsednica brigadne konference. Ko smo se vrnili v tabor, so nas prijazno povabili na kosilo. Tu smo doživeli brigadirski opoldan. Kaj bi lahko rekli o kosilu? Da je bila hrana zelo okusno pripravljena in da so brigadirji dobili „posladek“, če so to želeli. Tudi nealkoholnega napitka je bilo na voljo dovolj. Mnogo mladih deklet in fantov je hodilo mimo nas po hrano in imeli smo priliko ocenjevati njihovo razpoloženje. Bili so vedri in veseli. Ko smo se vračali od kosila, so sporočili, da se bo oglasil ta dan v brigadi predsednik slovenskega izvršnega sveta dr. Vratuša. Vse je bilo na nogah v pričakovanju visokega gosta in prijatelja. Tudi to velja povedati. V prostranem prostoru pred stopniščem v šolski zgradbi so posamezne brigade narisale svoje razpoznavne znake. Prijetno nas je presenetilo, ko smo zasledili lepo narisane vse štiri trške grbe naše doline in pod njimi napis „Šlandrova brigada“. Zelo domiselna predstavitev Gornje Savinjske doline. Naše brigadirje so tudi v štabu brigade pohvalili. Kljub temu, da niso bili številčno dovolj zastopani, uspehi niso izostali. V zaključnem poročilu o delu piše, da so dosegli vidna priznanja kar 28 udarniških značk, 11 brigadirjev je bilo udarnikov, prav toliko brigadirjev pa je prejelo tudi priznanje za delo na trasi oziroma v naselju. Skozi celotno delo na trasi so dosegali najvišje nome izmed vseh 5 brigad, ki so sodelovale v tej akciji. Življenje v brigadi ni le delavni dan, pač pa tudi življenska šola, ki je vsakemu mlademu človeku potrebna. Živeti v takšnem kolektivu pomeni nova spoznanja ter poglobljene bratstva in enotnosti vseh naših narodov.

Občudovana lepota

V knjigi spominov, ki jo hranijo v Savinjskem gaju najdemo mnogo pohvalnih zapisov. Pa tudi predloge in pripombe obiskovalcev. Tako bremo... „Savinjski gaj je dokaz, da se človek še ni odrekel naravi in da se zaveda, kako jo potrebuje. Mozirjanom vsa „pohvala“ ali zapis... naj mladi rod vidi, kaj zmore ustvariti za zanamce, ali... Ta kraj se resnično lahko imenuje gaj. Skoraj presenetljivo te prevzame spokojna tišina in lepota narave. Želimo še priti... Lanske množice obiskovalcev dokazujejo zanimivost gaja. Letošnje število obiskovalcev je sicer skromnejše, saj je bilo vreme v obdobju vseh praznikov izredno slabo, pa tudi avtomobilski „post“ k temu nekoliko pripomore. Tako so pojasnjevali stvari na zadnji seji organizacijskega odbora Savinjskega gaja. Vendar smo lahko zadovoljni, da nas je kljub vsemu obiskalo že preko 30.000 ljubiteljev cvetja in naravnih lepote. Seji so prisostvovali tudi predstavniki društva slovenskih vrtnarjev, ki so že kar vraščeni v vse načrte gaja. Ob takšnih prilikah se najprej pregleda dosedanje delo in nato načrtuje za naprej. Ugotovili so, da je gaj lepo urejen in da je zato treba pripisati zasluge krajanom, ki radi priskočijo na pomoč in izredni požrtvovalnosti mozirškega vrtnarja Skornjska, ki strokovno in delovno bdi nad gajem. Bilo je nekoliko tamjanja nad izvjalci nekaterih naročenih in neopravljenih del. So pač težave s strokovnjaki, ker imajo polne roke dela. Tu mislimo na mlin, napise in podobno. Treba bo popraviti jez pred mlinom, ker voda uhaja, namestiti še manjkajoče napi-

se, urediti pregledno tablo ob vhodu in še dosti drugega dela. Tudi letos bo v dolini razstava cvetja. Spominimo se koliko ljudi je privabila lanska razstava cvetja v dolino. Slovenski vrtnarji bodo pripravili v septembru v Mozirju strokovni tečaj za cvetličarje, nato pa bodo izdelke razstavili. Dogovorili so se, da bi prireditve sovpadala z občinskim praznikom. vezano cvetje bi razstavili v dvorani Partizana. Pričakujejo, da se bo tečaja udeležilo preko 50 vrtnarjev iz vse republike. Istočasno pa bi skušali pripraviti še tečaj za sajenje čebulnic, ki bi ga izvedli s pomočjo strokovnjakov iz Holandije. Smemo torej pričakovati, da bo v Mozirju in v dolini zopet živahno, saj bo razstava gotovo privabila mnoge ljudi. Na seji so obravnavali še načrt sajenja v gaju za prihodnje leto. Že sedaj lahko trdimo, da bo pestrejši od vseh doslej. Okoli 70.000 tulipanov, 10.000 hiacint, 10.000 krocusov, 2000 vrtnic in še drugo cvetje bo razveseljevalo občudovalce Savinjskega gaja. Vrednost sadik cenijo na okoli 27.000,00 dinarjev. Seveda je treba vedeti, da je mnogo od navedenih cvetlic nabavljenih po znižani ceni. Proizvajalci v Holandiji z velikim razumevanjem zagotavljajo odličen sadilni material. Strokovno plat za ureditev novih nasadov bodo oskrbeli vrtnarji, uvoz čebulic in sadik pa bo opravljen preko Semene name v Ljubljani, ki prav tako skrbi za ugodne dobavne pogoje. Če bodo krajanje še naprej pomagali, saj vstopnina še zdaj ne krije velikih stroškov vzdrževanja, potem bo Savinjski gaj tudi v naprej privlačnost doline in ponos Mozirja.

Družbenopolitično izobraževanje

Razvoj socialističnih samoupravnih družbenoekonomskih odnosov, kot jih opredeljujejo ustavna določila in politični dokumenti ter praktično uveljavljanje teh odnosov v naši družbi nedvomno zahteva tudi vse bolj osvežčenega samoupravljalca, ki mora biti seznanjen ne le z vsebino odločitve v ožjem pomenu besede, pač pa tudi z vzroki za določeno odločitev ter s cilji in posledicami takšne ali drugačne odločitve. Seznanjen mora biti tudi z načini in postopki sprejemanja odločitev. Skratka, celovita in ustvarjalna osebnost, ki se zaveda svojega položaja v družbi in v družbeni proizvodnji.

Nedvomno je za učinkovito samoupravljanje potrebna objektivna in demokratična obveščena, dejanska možnost vpliva na odločitve ter ne nazadnje tudi znanje, ki je eden izmed osnovnih predpogojev učinkovitega odločanja, razumevanja vsebine informacij, potrebnih za določeno odločitev, kakor tudi celovitejšega vpogleda v družbena dogajanja. Brez upoštevanja teh in še nekaterih drugih dejavnikov je proces samoupravnega odločanja omejen le na njegovo formalno obliko, dejanska vsebina samoupravljanja, tj. oblast delovnih ljudi in občanov, njihova ustvarjalnost in kritičnost, pa potisnjena v ozadje.

Tega se marsikdaj vse premalozavedamo, kar se da podkre-

piti s prenekaterim primerom iz dosedanjih izkušenj na tem pomembnem področju izobraževanja. Slaba udeležba delegatov na seminarjih v posameznih delovnih organizacijah je bila le eden izmed podobnih primerov, ki pa se v bodoče prav gotovo ne bi smela več ponoviti. Trošenje pa se tudi družbena sredstva, namenjena za tovrstno izobraževanje. Prav tako je to tudi neracionalno trošenje (običajno prostega) časa, tako predavateljev in izvajalca, kakor tudi tistih prizadevnih posameznikov, ki čutijo potrebo in odgovornost, da se (slabo obiskane) seminarja udeležijo. Takšnega obnašanja ne moremo imenovati drugače kot neodgovornost. Toda ne neodgovornost samo tistih, ki se seminarja ne udeležijo, pač pa morda bolj tistih, ki bi udeležbo morali zagotoviti, pa po navadi najdejo vrsto „opravičil“ ter izgovorov za svojo indiferentnost in lagodnost.

V naši občini, kakor tudi v vseh ostalih, si raznih oblik družbenopolitičnega izobraževanja prav gotovo nismo „izmišlili zaradi mode“, pač pa smo se zanje zavestno odločili iz spoznanja, da je tovrstno izobraževanje in usposabljanje delovnih ljudi in občanov nujno ter sestavni del samoupravljanja, torej obogatitev praktičnih izkušenj s teoretičnimi spoznanji za potrebe samouprave

prakse v prihodnje. In ne nazadnje nas k temu zavezujejo tudi demokratično sprejeti politični dokumenti, katerih uresničevanje zahteva tudi dobršno mero odgovornosti in doslednosti. Vsled tega smo v letu 1975 sprejeli Družbeni dogovor o idejnem in družbenoekonomskem izobraževanju v občini Mozirje, v letu 1976 pa ustanovili Klub samoupravljalcev občine Mozirje, v Družbenem dogovoru o osnovah kadrovske politike v občini Mozirje, ki smo ga sprejeli leta 1978, pa jasno opredelili tudi področje družbenopolitičnega izobraževanja.

Izhajajoč iz ugotovljenih dejanskih materialnih možnosti združenega dela, racionalnega izkoriščanja delovnega časa ter iz razloga, da takšne oblike izobraževanja ne bi bile prehudobremenitev za slušatelje, so občinska vodstva družbenopolitičnih organizacij, Delavska univerza Mozirje in Klub samoupravljalcev občine Mozirje, pripravljali ter izvajali skrajšane in vsebinsko najbolj zanimive teme oziroma programe. Delavska univerza Mozirje je po vsakem zaključku seminarja slušatelje tudi anketirala.

Podatki anketnih listov iz leta 1978 so zanimivi za nas in tudi za tiste, katerim se seminarjev ni zdelo vredno udeležiti, morda pa tudi za tiste, ki so menili, da so dovolj pametni in da bi bila udeležba razvrednotenje njihove „genialnosti.“ Udeleženci seminarjev za delegate so se o posameznih temah zelo

pohvalno izražali, izražali pa so tudi potrebo in želje, da bi takšne oblike izobraževanja pogosteje organizirali. Posamezniki so tudi izražali nezadovoljstvo zaradi slabe udeležbe na posameznih seminarjih, kar je povsem razumljivo zaradi aktualnosti obravnavanih tem. Predlagali so tudi prenekatero koristno rešitev glede pristopa k podajanju posameznih tem, ki jih bo v prihodnje treba vsekakor upoštevati.

V tem sestavku sem večkrat omenil slabo udeležbo na seminarjih za delegate. Vendar pa klub temu, da je bilo v letu oziroma sezoni 1978/79 več primerov, da so bili seminarji „do nadaljnjega“ preloženi, pa je vendarle treba omeniti tudi „svetle izjeme“, kot npr.: TGO Gorenje – tozd MGA Nazarje, Feriti – enota Ljubno, Vegrad – tozd Ostrešja Ljubno, VEGRAD – tozd Gradnje – sektor gradbeništvo Ljubno ter Železama Ravne – tozd Koviinarstvo Ljubno, kjer je bila udeležba nad pričakovanjem. V teh sredinah so tudi dokazali, da je tudi na seminarje mogočega zagotoviti dobro udeležbo.

Najbrž ne bi bilo slabo, če bi v izobraževalni sezoni 1979/80 tudi v ostalih sredinah bilo veliko podobnih primerov in morda manj izgovorov o izpadu proizvodnje zaradi izmenskega dela, o bolnih delegatih (beri: delegatkah), o „neznanski“ preobremenjenosti. Morda tudi zamahovanje z roko – češ, to se mene, direktorja, ne tiče.

MAKS PETEK

Socialistična republika Slovenija
SKUPŠČINA OBČINE MOZIRJE
Oddelek za notranje zadeve

Številka: 22-36/79-7/3
Datum: 9. 8. 1979

RAZGLAS

Vse lastnike motornih koles – mopedov, ki jim je potekla veljavnost prometnih dovoljenj

obveščamo,

da bo redna letna registracija motornih koles – mopedov na območju občine Mozirje po naslednjem razporedu:

1. Na krajevnem uradu Ljubno ob Savinji:
– četrtek, dne 20. 9. 1979 od 7. do 15. ure za območje KU Luče, Solčava in Ljubno ob Savinji. Tehnični pregledi bodo v garaži OM Ljubno.
2. Na krajevnem uradu Gornji grad:
– petek, dne 21. 9. 1979 od 7. do 15. ure na območju KU Gornji grad. Tehnični pregledi bodo v mehanični delavnici Rofeč Karla.
3. Na sedežu Skupščine občine Mozirje:
– ponedeljek, dne 24. 9. 1979 od 7. do 15. ure za območje KU Nazarje, Rečica ob Savinji in KU Mozirje.
Vsak dan bo delo na registraciji prekinjeno eno uro in to od 12. do 13. ure.
Tisti lastniki, ki ne nameravajo podaljšati registracije za tekoče leto, pa so zavezani, da vrnejo registrske tablice s predloženim prometnim dovoljenjem.

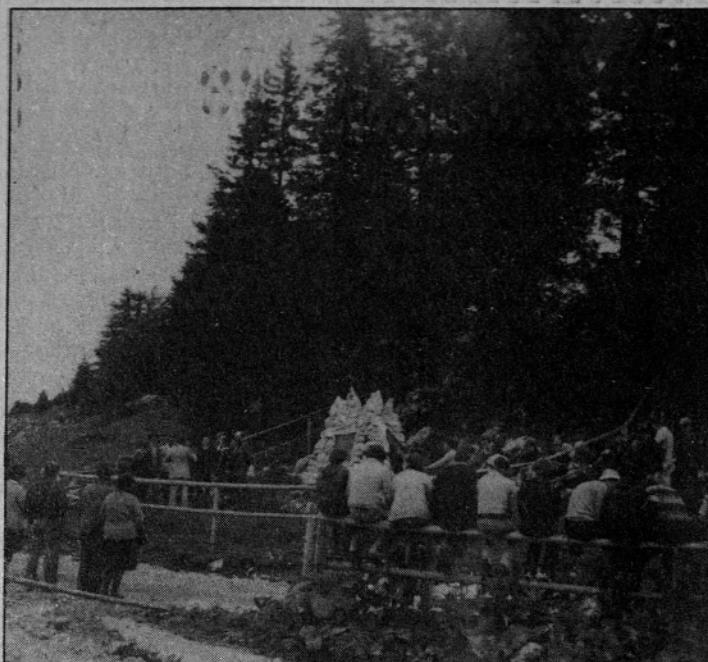
NAČELNIK ODDELKA
ZA NOTRANJE ZADEVE
JANEZ ŠTIGLIC, prof.
1. r.

Na podlagi 6. in 8. člena pravilnika o delovnih razmerjih trgovske delovne organizacije „Savinja“ Mozirje, komisija za delovna razmerja po sklepu seje, z dne 9. avgusta 1979

objavlja prosta dela in naloge za:

- 2 prodajalca oblačilne stroke in
  - 4 prodajalce živilske ali mešane stroke.
- Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje zahteve:
- da so KV trgovski delavci,
  - da so kandidati, ki žele delati z živili zdravstveno neoporečni za to delo.
- Pismene ponudbe z dokazilom o izpolnjevanju splošnih pogojev in o izpolnjevanju določenih zahtev sprejema splošna služba trgovske delovne organizacije „Savinja“ Mozirje.
- Delo bo sklenjeno za nedoločen čas, s polnim delovnim časom s poskusnim delom dva meseca.
- Prijave je treba vložiti v 15 dneh od dneva objave.
- O rezultatih objave bodo kandidati obveščeni najkasneje v 10 dneh po preteku roka objave.
- Številka: IV-837-79
Mozirje, dne 9. 8. 1979

KOMISIJA ZA
DELOVNA RAZMERJA
TDO „SAVINJA“ MOZIRJE

S proslave na Menini

Na Menini

Organizacija ZB NOV Bočna je pripravila z drugimi DPO kraja na Menini planini, pri spominskem obeležju že tradicionalno počastitev Dneva borca.

Iz Bočne je prišla pohodna enota mladincev s slovensko zastavo na čelu.

Ob prihodu so z zastavo pokrili spominsko obeležje in z enominutnim molkom počastili spomin padlih partizanov na Menini. Drugi udeleženci te proslave so se pripeljali z avtomobili.

V slavnostnem programu je imel najprej kratek govor predsednik krajevne organizacije ZB NOV Bočna. Moški pevski zbor PD Bočna, pod vodstvom prof.

Jožeta Miklavca, pa je zapel vrsto partizanskih pesmi, vmes pa so imeli daljši recital mladinci iz Bočne. Udeleženci so bili veseli in ginjeni nad recitalom, v katerem smo šlišali tudi pesem KOT SPOMENIKI POGUMA, ki jo je napisal Bočan Brane Srčnik posebej za to počastitev.

Vsi udeleženci so po proslavi imeli družabno srečanje, kateremu so se pridružili tudi nekateri Šmarčani, ki so počastitev Dneva borca na Ščavnici združili z množičnim pohodom na Menino.

A. Š.

Sindikati kritični

V današnjem družbenem dogajanju se vse bolj uveljavlja zahteva po močnemu poseganju sindikalnih organizacij v življenje kolektivov. Zato so na zadnji seji predsedstva občinskega sindikata sprejeli načrt za priprave na konferenco osnovnih organizacij v dolini. Ob tem so kritično ocenili delo posameznih osnovnih organizacij in ugotovili slabosti, ki jih bo treba na konferenci razčistiti. Saj ne gre tako, da bi prav v času, ko

stojijo pred sindikati zahtevne naloge, ponekod površno sprejemali izvajanje delovnih obveznosti. Sprejeli so tudi delovni program za drugo polletje. V utrjevanju družbenoekonomskega položaja delavca jih čakajo obsežne naloge. Posebna skrb velja izbojšanju gospodarjenja, pri čemer naj bi delavec aktivneje posegel v odločanje. Tudi pri delitvi po delu so velike vrzeli in bo treba stopiti v boj za pravičnejše nagrajevanje po delu. Lotili so se tudi nekaterih vprašanj iz stanovanjskega gospodarstva in zdravstvenega varstva delavcev. Pomembne naloge stoje pred sindikati tudi glede uveljavljanja ustreznih oblik samoupravnega delovanja naših delovnih ljudi, ki morajo krepiti delegatske odnose ter utrjevati odgovornost delavcev in sindikatov v pripravah na splošni ljudski odpor in družbeno samozaščito. Na seji so ugotovili, da je potrebno hitro in učinkovito ukrepati.

*****
 ★ *Brane Srčnik* ★
 ★ **Kot spomeniki poguma** ★
 ★ *Menina živi!* ★
 ★ *Mi smo zdaj tu in pred nami ste vi,* ★
 ★ *vi, ponosni junaki v zemljo prikovani,* ★
 ★ *svobodi darovani,* ★
 ★ *da z vami bi narodi v zarje nove vstali.* ★
 ★ *Bili ste mladi,* ★
 ★ *— kot smo zdaj mi,* ★
 ★ *a z radostjo v srcih in upi, odšli ste v težke preizkušnje dni.* ★
 ★ *Vsako pomlad narava ozeleni,* ★
 ★ *da vas iz spanja budi, zaziblje v svobodo moči.* ★
 ★ *In vedno bo znova pomlad,* ★
 ★ *nešteto krat sonce odvije zimski vam hlad!* ★
 ★ *Spominjali bomo se,* ★
 ★ *čep rav bi gradili mostove, proge, palače, gradove,* ★
 ★ *da Menina nam skriva premnoge darove,* ★
 ★ *hodili bomo po njej in negovali vaše grobove, ki kličejo nam:* ★
 ★ *„Tu imate sinove!“* ★
 ★ *****

POZDRAV ŠTUDENTOV —VOJAKOV

Veseli smo bili pozdrava, ki so ga poslali naši študentje. Bili so na vojaških vajah in „uživali“ lepoto Pokljuke. Pozdravi veljajo vsem občanom. Vsekakor lepa pozomost naših mladih vojakov.

Tram delovnih ljudi in občanov
 Gornje Savinjske doline,
 pošiljajo študentje - vojaki
 Zadrčke čete " prisrčne pozdrave
 s Pokljuke. Kasa četice kraka,
 strumno in veselo
 P. S. Strokovni prevod imena Zadrčke čete se glasi
 3. in 4. oddelki 2. voda 3. mladinske čete 3. bataljona ..

HOTEL "JELKA" POKLJUKA

Foto: M. Gorjanc C 1526

V Bočni mirno

Ker se je pripravljalo v Bočni praznovanje občinskega praznika smo obiskali predsednika KO SZDL, Sašo Štrbenka. Povedal je, da dela na prenovitvi zadružnega doma le počasi potekajo. Izrazil je zaskrbljenost zaradi dvorane, ki je služila več let kot skladišče. Kulturna dejavnost je zaradi pomanjkanja prostora za nastopanje v kraju zelo nazadovala. Le pevski zbor še dela in to zelo uspešno.

Povsem pa so prenehale delati druge sekcije prosvetnega društva. Štrbenk meni, da je vsemu deloma kriva tudi televizija, ki v svojih programih prinese marsikaj zanimivega tudi s področja kulture, pa zato zanimanje med krajanji upada. Najbrže pa bodo krajanji zopet obnovili vse vrste kulturne dejavnosti, ko bo dvorana zopet služila svojemu namenu.

O kulturnem življenju v Bočni je razpravljala tudi krajevna skupnost. Predsednik KO SZDL meni, da bo potrebna boljša povezava prosvetnega društva z ostalimi dejavniki v kraju. Med krajanji je zanimanje za razne dejavnosti, pa trenutno ni dobrih pogojev za njihovo delo. V kraju so pogoji tudi za turizem predvsem zaradi lepe krajine in planinskega zaledja.

Žal pa se ta dejavnost kaj slabo razvija. Tudi o tem so na krajevni skupnosti že večkrat razpravljali. Sedaj pa pripravljajo načrt za ureditev kraja, tak, ki bo nudil tujcem možnosti odih.

Od ključavničarja do poročnika

Spomini Maksa Senice

Žal veza ni bila uspešna. Nemci so za naklep zvedeli in jih aretirali. Le Kos je uspel uiti, med tem ko so ostala dva v kratkem po tem v Celju ustrelili. Ta vdor med vrste napredne mladine v Nazarjah je vzbudil razumljiv preplah. Tako nista Ivan in Maks Senica več spala v hiši staršev, temveč sta si uredila ležišče na golobnjaku, od koder je bilo lažje uiti v primeru potrebe. Tako je takrat potekalo življenje.

Ko pripoveduje Maks Senica, dolgoletni družbeno politični delavec in borec, spomine iz svojega življenja, poštone ob pogledu nazaj zamišljen. Saj, veliko je bilo težkega in veliko tega kaže povedati, prav zato, da bodo znananci vedeli nekoliko več o tistih neštetihi fantih in dekletih, ki so, nemeneč se za svoje življenje, delali za osvoboditev naše domovine in ljudi.

„Kaj kmalu po vrnitvi iz ujetništva sem vzpostavil zveze s partizani, ki so bili že v naših gozdovih Dobrovelj. Prve stike sem imel s Francetom Kosom – Aleksom. Nato pa še z Jožetom Planovškom – Jakom ter Zupanom – Zvonetom. Po volji vodstva upora v našem predelu sem moral ostati na terenu, torej doma. To so utemeljevali s tem, ker pač še nisem bil na sumu, da delam z uporniki. V tem času sem oskrboval partizane z raznimi potrebščinami in seveda v glavnem pa jih obveščeval o dogodkih, ki so jih zanimali. S pokojnim bratom sva imela radijski sprejemnik, pa sva skrbno poslušala tuje radijske postaje in sporočala partizanom novice iz sveta.

Spominjam se, da sva včasih ujela tudi ljubljanske „kričiče““

Seveda bi bili spomini Senice nepopolni, če ne bi za isto obdobje še slišali pogovor nekaterih starih borcev o „pobegu“ Maksa Senice v partizane. Zbrali so se Jože Planovšek, Franc Zajc, Jože Boršnik in Maks Senica, da bi obudili nekatera skupna doživetja iz prvih let borbe. Takole je zabeležilo pero kronista ta razgovor:

Maks Senica je že leta 1942 delal na območju Nazarij kot aktivist. Bil je vseskozi povezan s partizani. Maja 1943 je načrtoval uničenje telegrafskih drogov med Prihovo in Spodnjo Rečico.

To so tudi opravili in pri tem so bili navzoči udeleženi. Takrat so Nemci že izvajali nad družinami tistih, ki so odhajali v partizane, hude povračilne ukrepe. Največkrat je bila družina izseljena, ali pa celo posamezni člani rodbine ustreljeni kot talci. Seveda so se mladi takrat bali teh težav in so iskali vse mogoče načine, da bi odhod v partizane prikazali kot prisilno dejanje, oziroma kot prisilo s strani partizanov. Tako je bilo tudi dogovorjeno, da bodo borci „nasilno“ mobilizirali Franca Zajca.

Res so ga odpeljali, v hiši pa zapustili sledi boja. Ob tej priliki je Senica stražil pred hišo. Vsi skupaj so po uspeli akciji krenili k Senicovim na okrepčilo. Tu so se dogovorili, da bo odšel Ivan Senica v partizane, ta pa je prav takrat bil v priporu. Da bi prepričali Nemce o nasilju partizanov na Prihovi in prisilni mobilizaciji fantov, so se dogovorili, da teče Maks Senica pomanjkljivo oblečen v Nazarje, kjer mora javiti na policiji mobilizacijske ukrepe partizanov in tudi to, da je sam moral pred njimi pobegniti. Povedal je tudi, da so za njim streljali in da je komaj ušel.

Res, ko je Maks odhitel iz domače hiše, je nekdo od partizanov zakričal „Maks je ušel“, nato je Planovšek ustrelil v zrak. Tako je bilo dogovorjeno. Tako opisano stanje je takratni policijski vodja v Nazarjah tudi zapisal in v celoti verjel. To se kaže tudi v tem, da je takoj sklical močno patroljo, ki je šla na Prihovo preganjat partizane. Med potjo je celo ukazal Maksu Senici, da se

uvrsti med vrsto policistov, da ne bo dobra tarča partizanom, ki ga nameravajo ubiti, ko ni hotel z njimi v gozd. Prvo so se oglasili pri Zajcu, kjer so domači tarnali za sinom. Nato so se zglasili še pri Senicovih in našli na tleh raztrgano sliko Hitlerja, kar je pomenilo najhujše dejanje proti oholim okupatorjem. Naredili so zapisnik in bili so prepričani o lojalnosti domačih. Nad vse zanimivo so opisali dogodek z vodjem nemške policije v Nazarjah. Ta je bil vsem naprednim ljudem v kraju trn v peti. Še bolj pa partizanom, ki so sklenili, da ga ob priliki onesposobijo. Senica ja prevzel nalogo, da ga privede na določeno mesto, kjer bi ga borci lahko ujeli. Dogovorjeno je bilo srečanje v gostilni na Prihovi, saj je Maks povedal, da imajo doma dobro vino. Pa so se takšni pogostitvi odzvali kar štirje. Dve ženski in dva policista, med njima pa tudi vodja policije. Dobro vino in vesela družba sta zadržala goste dalj časa, kot je bilo predvideno. Zato je Maks poslal svojo sestro k partizanom, ki so čakali policista z naročilom, da mora-

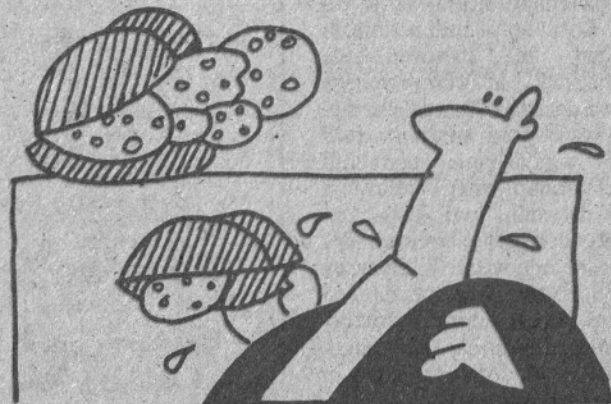
jo počakati, ker bo še nekoliko trajalo. Tako je tudi bilo. Čakali so in dočakali. Planovšek se spominja, kako je Senica skrbno pripeljal veselo družbo na dogovorjen kraj. Žal pa niso uspeli dobiti vodjo živega, ker je prišlo do streljanja, pri čemer je prav on padel. Drugega policista so v spodnjicah poslali v Nazarje. Maksa Senico so ves čas potem vodili partizani zvezanega s skupino tako, da je imel preživeli policist vse možnosti potrditi lojalnost Maksa. Udeleženci dogodka so celo spominjajo, da je to bilo na dan 16. avgusta 1943. Takšen sprevod je nato nadaljeval pot v Kote, kjer so mobilizirali Boršnika. Ves čas je bil torej navzoč tudi nemški policist, to pa je bilo dobro. Na poti so namreč naleteli na zasedo rečiških policistov, ki so jeli streljati, vendar so na prošnjo ujetega pripadnika nemškega rajha prenehali z ognjem. Tako so se vsi rešili. Po tej akciji so se partizani umaknili nazaj na Dobrovelje. Boršnik, kot Senica, sta tedaj prešla med borce v domačem kraju.

Urednikova beseda

Pričujoča številka je močno posvečena turizmu. Na prvem mestu je občinski praznik, ki se letos praznuje delovno.

Tudi prvi odmevi na smernice razvoja občine so pred nami. Menim, da je tako prav. Treba je povedati, da bodo načrti plod skupnega dela in hotenja. Sportniki iz Nove štifte se pridno oglašajo, žal pa niso na poslano sliko napisali pripisa, zato jih tudi ni bilo mogoče objaviti. Pa drugič. Naš bralec, Franc Flere nam piše, da je bil

presenečen, ko je pri Turistu v Mozirju plačal za obložen kruh 15 din, ki ga je mogoče dobiti v celjski kolodvorski restavraciji za 7,50 din. Upravnik Turista je povedal, da je važna vsebina in količina nadeva in da je zato razlika v ceni. Prav gotovo je res, da dobra šunka več stane, kot pa navadna salama. V prihodnji številki bomo posvetili našo pozornost go spodarskem stanju v naši občini. Veseli pa bomo tudi, če se boste še naprej tako pridno oglašali!

NOVICE

„Savinjske novice“ izhajajo mesečno – Izdajajo SO in delovne organizacije občine Mozirje – Urejuje uredniški odbor – Glavni in odgovorni urednik Aleksander Videčnik – Uredništvo in uprava: Mozirje 175, telefon 063-830-017 – Ziro račun pri SDK ekspozitura Mozirje št. 5076-637-56 – Savinjske novice, glasilo SO Mozirje – Rokopise, objave in oglase za vsako številko sprejemamo do dvajsetega v mesecu – Grafična priprava CZP „Dolenjski list“ – Novo mesto – Tisk: tiskarna Ljudske pravice Ljubljana – Po mnenju IS SRS, Sekretariata za informacije (št. 421. 1/72 z dne 9. maja 1973) je časopis oproščen davka na promet proizvodov.